

să-i opunem altă carte: istoria suferințelor, martirologiul durerilor și chinurilor noastre. Cumpăna dreptății istorice le va cântări și va spune care din ele este mai grea, mai încărcată, mai zdrobitoare.

O desmințire.

Alba-Iulia. — Conform mandatului primit dela Dv., m'am prezentat azi la comanda militară, ca să aflu ce e adevărat din știrea despre soldații arestați la adunarea populară. Am aflat, că numai vre-o 3 soldați au luat parte la adunare, și aceștia din neștiință. Au ascultat vorbiri în cea mai mare liniște. Nu e adevărat că au demonstrat, ori că au subliniat cu aclamații enunțările oratorilor. Jandarmii, iperzeleși, ca totdeauna, cum i-au zărit pe bieții feciori, le-au luat baloneta, și i-au internat la comandă. Aci au fost deținuți până a doua zi, când apoi au fost ascultați, dar constatându-se nevinovăția lor, fiind participarea lor făcută din neștiință, li s'a dictat o pedeapsă minimală. — Locotenentul în retragere (iar nu activ, cum s'a scris) Dr. Victor Chirilă, actualmente candidat de avocat în Huedin, comitatul Cojognei, nu a luat parte la adunare, prin urmare nu a fost nici arestat. Neînțelegerea provenea de acolo, că Dr. Chirilă închiriasse odale în același hotel în curtea cărui se ținuse adunarea. Dânsul trecând prin mulțime, spre a ajunge în odale, a fost somat de jandarmi să se legitimeze, și dânsul s'a legitimat. Dr. Chirilă este și conducătorul unei întreprinderi comerciale românești în Huedin, și venise la Alba-Iulia pentru a se înțelege cu fruntașii români, în chestii ce priveau întreprinderea. Ca fost locotenent activ, îmbracă uniforma cu ocazii solemne având a face vizite. Nu e adevărată știrea, că îmbrăcase cu intenții demonstrative uniforma, deoarece, cum spusese, nici nu venise pentru adunare.

B. B.

Blaj. — „Unirea” de azi aduce știrea, că școala normală pentru femei (preparandele) ce se va deschide la toamnă în Lugoj, va primi elevete fără deosebire de confesiune!

Inarmarea Sașilor.

Mercurea. — Sunt adevărate cele scrise despre Sașii din comitatul Sibiuului. La noi în fiecare sărbătoare se fac exerciții cu feciorii de sași, având toți puști Manlicher, iar patru dela capetele plutoanelor au și baionete. Când fac exerciții vin de-îi instruiască șase soldați din armata comună. Românii de-ar tot cere, că așa o cinste nu li se va face, deși și noi suntem un element mai bun în armată... — B. N.

Sibiu. — Sașii disidenți, sau verzi, cum își mai zic, de sub conducerea lui Rudolf Brandsch, au hotărât tipărirea unui ziar al lor, cu titlul *Siebenbürgisch Deutsche Tagespost*. S'a înființat spre acest scop o societate pe acții, cu un capital de 75.000 coroane. În câteva zile capitalul a fost semnat, ba s'a semnat chiar peste suma proiectată, și a treia parte din capital s'a încasat.

După înmormântare.

Budapesta. — „Esti Ujság” tipărește cuvintele cu cari Teodor L. Kossuth, fratele lui Francisc, a părăsit *felix Hungaria*. Reproducem câteva propoziții: „Să vin acasă? Dar de ce? Ca să-mi poruncească cum vreau? Să mă afișeze deasupra porții, ca firmă, și ei să hotărască cu cine pot sta de vorbă, cum au hotărât cine să vorbească la căpătâiul fratelui meu?... *N'o să las să-mi aducă acasă nici trupul neînsuflețit!* Să mori în vitrină și să fii înmormântat ca la un spectacol... Una ca asta nu se poate face cu mine. Sunt un om neînsemnat; pot să-mi permit luxul oamenilor neînsemnați: n'are să-mi fie cadavrul o comedie de bălcu, centrul imbulzelilor pentru putere. Am să fac testament, și cel dintâi punct va fi: ardeți-mă, nu cumva să-mi poată aduce acasă trupul neînsuflețit; s'aducă numai o mână de cenușă”.

Audiențe.

Viena. — Ambasadorul austro-ungar la București contele Ottokár Czernin, care a sosit ieri la Viena, a fost primit azi în audiență particulară de către monarhul. După contele Czernin s'au prezentat în audiență la monarhul ministrul de externe contele Berchtold, ministrul de războiu Krobotin și șeful statului major al armatei austro-ungare baronul Conrad de Hötendorf. Cu acesta din urmă monarhul s'a consultat timp de o oră. Audiențelor li se atribuie o importanță foarte mare.

Alegerea dlui A. C. Cuza.

Iași. — La alegerile din colegiul al doilea ce au avut loc azi a fost ales profesorul A. C. Cuza.

„Le Temps” despre România.

Paris. — „Le Temps” comentând vizita lui Talaat-bey la București și rolul de mediatore ce România a luat asupra-și spune: „România urmând politica inaugurată atât de fericit anul trecut, aduce servicii însemnate națiunilor balcanice. Vizita apropiată a țarului și a dlui Sassonow confirmă situația excepțională ce România ocupă în politica Orientului.

Povestea unei știri a zilei.

Litografiatul semioficial din Viena „Korrespondenz Wilhelm” dă următoarea desmințire:

„Un ziar românesc din patrie a publicat știrea pe care a colorit-o tendențios că din 700 de rezerviști de naționalitate română al regimentului de infanterie 61, chemați la deprindere de arme, s'au prezentat numai 78. După cum ni se comunică din sursă bine informată, știrea e cu totul luată din aer. Rezerviștii de naționalitate română, cari au fost chemați și petrec în patrie s'au prezentat cu toții la deprindere de arme. Poate că

motivul la publicarea acestei știri să-l fi dat unul dintre aproape 600 de rezerviști chemați mai mult de 500 petrec de prezent în străinătate”.

La această desmințire ziarul „Neues Wiener Journal” face următorul comentariu:

Desmințirea semioficială constată în ardoastră, întru câtva oficial, un fenomen care potrivit să provoace cele mai mari îngrijiri. Litografiatul scrie, că un ziar românesc a publicat știrea tendențioasă, că din 700 de rezerviști români dela regim. 61, chemați la deprindere de arme, s'au prezentat numai 78. Faptul că această litografiatul declară din sursă că știrea e o scornitură luată din aer deoarece toți rezerviștii români cari erau în țară și au fost chemați s'au prezentat cu toții la deprinderea de arme. Motivul acestei știri este dat de sigur faptul, că dintre aproape 600 rezerviști mai mult de 500 au emigrat și petrec în străinătate.

Această desmințire se îndreaptă împotriva ziarului „Românul” din Arad. Mângâierea toți rezerviștii cari trăiesc în țară s'au prezentat de fapt la serviciu de arme într'adevăr e o slabă față de faptul de-a dreptul constatat că din 600 de rezerviști 500 au emigrat și petrec și așa s'au subtras dela obligamentul lor. Un regiment de infanterie are cam 5000 rezerviști, și calculând probabilitatea vom avea la rezultatul că dintre rezerviștii dela regimentul 61 recrutat din Timișoara și în număr al emigrat 83 procente. Rezultatul acestuia al chemărilor a provocat senzația penibilă ministerului de războiu. Ministrul de războiu a batin s'a dus încă în Joia Rusaliilor, seara orele 9 în palatul ministerului de războiu, și a vrut să vorbească prin telefon cu comandantul corpului de armată din Timișoara.

E caracteristic pentru apariția constată a regimentului 61 faptul că aci e vorba de emigranți cari nu s'au dus la America. Cea mai mare parte a dezertorilor trebuie căutați dincolo de muntea română. Aceste stări neplăcute au izbucnit la faptul, că în cursul desbaterilor de ordinul din urmă mai mulți au cerut fortificarea Ardealului, iar conducerea armatei a anunțat dislocarea trupelor anunțată luni.

(N. R. Constatăm față cu desmințirea semioficială a litografiatului vienez „Wilhelm Korrespondenz” și față cu comentariul ziarului „Wiener Tagblatt” faptul foarte ciudat, că știrea din chestie e atribuită ca o „scornitură tendențioasă” redacției „Românului” deși ea a apărut cu o zi înainte ca mare senzație într'un ziar chiar după care am înregistrat-o și noi).

Copil de pe natură.

(Moralul public).

I.

Ion Marcu își sorbea, fericit, halba de bere: toți membrii consiliului de administrație îi promisera voturile. Nime nu l'a întrebat pe unde a hoinărit 3 ani încheiați, — ani din cari nu avea nici un atestat oficial. Domnilor membri le-a fost de-ajuns să-i vadă absolutul școlii comerciale, ca să-l asigure despre reușită. Iată, în sfârșit oameni adevărați, cari pricep viața, cari înțeleg că, dacă cineva rămâne fără slujbă trei ani, nu o face aceasta din bunăvoința sa, ci silit de împrejurări și, poate, de ciudățeniile firei sale.

Ion Marcu hoinărise, într'adevăr, trei ani prin Ardeal și Țara românească, dar nu silit de împrejurări, ci de firea sa. În patru ani de slujbă își puse ceva parale de-o parte și își putu împlini o veche dorință, care nu-i dădea pace de când era student prin gimnaz. Dacă ar fi voit ar fi putut rămânea prim-contabil până la moarte la cea dintâi bancă unde servise; după ce-și dădu aici dimisia, ar fi putut ajunge îndată prim-contabil la alte două bănci din vecinătate.

Dar, acum, după trei ani când i se urăse de hoinărit nu de alta, ci pentru că nu mai avea o lețcaie, mare-i fu mirarea când văzu cu ce bănuiele e primit în toate părțile. Până la urechile lui se strecurau unele păreri ale membrilor din consiliile de administrație, la cari își înaintase cererile de-a fi primit în slujbă.

— De sigur l'au dat pe use, altfel ș'ar fi aflat până acum vr'un post.

— A defraudat, cu siguranță, nu bagi de seamă ce priviri rătăcite are? Se vede de-o poștă că nu-i e conștiința liniștită.

— Trei ani să-i prăpădești așa! Cine prețuiește atât de prost timpul, cum va ști prețui banul?

— Il alegi, și, la o lună te trezești c'o mare lipsă la casă!”

Și petițiile lui fură rezolvite negativ. De două luni cutriera orașele prin cari erau bănci cu vr'o slujbă liberă — căci acum nu mai punea mare preț pe condiția să fie prim-contabil, — până ce în urmă, l'a adus Dumnezeu în orașul acesta mare și bogat.

Doamne, cât de prețios e un oraș mare! El schimbă pe oameni, crește între zidurile sale adevărați factori de cultură și de progres, cari pricep viața, nu se opresc să facă observații lucrurilor de puțină importanță, ci sunt preocupați de marile chestiuni vitale. Ce deosebire între un director de bancă din provincă și unul dintr'un mare oraș. Comparat cu acest din urmă, cel dintâi face impresia că numai acum se învață să umble.

Aceste și alte asemenea gânduri treceau prin capul lui Ion Marcu, în vreme ce-și sorbea, fericit, halba de bere.

Și într'adevăr putea să fie fericit, deși nu trecuse încă peste alegere, deși chiar în vremea asta onorații membri ai consiliului de administrație se adunau în sala de ședințe. Toți îi promisera votul, și, deși de puțină vreme în oraș, Ion Marcu auzi spunându-se că pe cuvântul acestor domni te

poți bizui ca pe sfânta scriptură. Ceea ce îl făcea și mai tare pe Ion Marcu în convingerea că se face cu oameni într'adevăr culți.

Ședința s'ar fi putut începe dacă n'ar fi domnul Lungu, membru în comitet și totodată vocatul băncii. De multe ori ședințele se țin a fi de față prezidentul sau viceprezidentul, lipsind avocatul Lungu, încă nu se știe una. La alte bănci țitina în jurul căreia se întreg institutul e directorul, cum e și în cazul nostru, însă era avocatul, din simplu motiv că pe directorul de acum el îl alesese.

După ce domniile membri avură vreme să se impacienteze și să cerce a-și explica în feluri întârzierea domnului Lungu, în sfârșit se deschise larg și cel așteptat își făcu apariția.

— Scuzați-mă, domnilor, pentru întârzierea mea de data asta a fost foarte fobosă banca noastră”.

Tăcu un restimp, își șterse nădușă de față largă, de pe frunte. În sală se auzia un murmur.

— Nu putem alege pe Ion Marcu, zise ușurat, răcorit par'că.

Membrii se mișcară pe scaune, dar nimeni. Așteptau să audă motivele, căci avocatului îi plăcea să enunțe mai întâi hotărârea mitetului în propoziții lapidare și numai după să le explice, niciodată nu le lăsa nemodificate.

— M'a reținut un prieten, începu dl. X. Din vorbă n'are vorba, am auzit pe Ion Marcu. Il cunoaște, i-a fost elev, și, în urmă, i-a furat tezele pentru examenul scrierilor de maturitate.

Episcopul Gherlei despre înțelegerea cu Maghiarii.

„Reichspost” din Viena, începe o anchetă în chestia economică, asupra căruia vor avea să trateze în sepe anului viitor ambele părți ale monarhiei. În număr din zilele trecute, publică părerea contelui Andrássy, ale episcopului român Dr. Vasile Hosszu, de contelui Károlyi. Episcopul dela Gherla prinde ocazia pentru a se declara asupra ocardului româno-maghiar, de pie memorie.... Dăm articolul fără scurtări și comentariu. Dacă un episcop român, care trece ex-act de bărbat moderat în politică, vorbește așa, — să vorbim noi?

O încheiere pe ușor a acordului economic, în anul 1917 atârână întâi și întâi de grația producției, dela care, după anii de reflux agrar, așteptăm la ani de roadă mănoasă și de bunăstare obștească. Nimic nu poate face pe om să împăciuiască, decât mulțămirea economică. Economia este și va rămâne un stat agrar, în următoarea destinație sale naturale. Astfel recolta bună de care ne împărtășește providența, este un factor decisiv în toate întocmirile noastre economice și politice. Bineînțeles, că o politică bine gândită, nu poate aștepta toate dela providență. Trebuie să lucreze din răspuțeri, ca poporul, să-și adapteze obiceiurile lui culturale și economice, prin administrație dreaptă, prin o justiție imparțială, prin raporturi sănătoase în toată privința să suferă pe ușor disgrația sorții, să primească încurajarea cu nenorocirile, și să scoată profitul cel mai mare posibil din binecuvântările providenței. Popoarele nedreptățite în cultură, a căror progrese economice sunt înăbușite prin raporturile nenorocite din viața de stat, nu trag profit, nici din cele mai mănoase recolte. Căci popoarele bătute de nenoroc, aruncate în brațele desneșădii se demoralizează prin însăși nenorocirea lor și pe urmă pot fi împinse ușor de pe terenul intereselor reale, pe terenul politicii de partid, frazeologie, atât în privința socială cât și în privința politică.

Așadar, condiția unei deslegări fecunde a acordului economic cu Austria, va fi, pe lângă grația providenței o politică de guvernament, bună pentru popor. Statul existând odată de bunăstare popoarelor, și popoarele vor exista pentru stat, și așa fiind, ideea monarhică se va desprinde din interesele popoarelor. Organizația de stat ungar (Staatswesen) are doar cel mai înalt interes, de-a crea baze neclintite pentru puterea și autoritatea Monarhiei.

Puterea și autoritatea, ce aminteam, sunt condiționate de statornicia aranjamentelor

economice în monarhie. (Cui i se îmbie aceasta sfoară dulce pe sub nas? N. Red.) Cu deosebire în Ungaria, cât vor fi mai sănătoase raporturile economice, atât va scădea opoziția față de necesitățile monarhiei. Știut este doar, că sarcinile de mare putere par cu totul naturale popoarelor mulțămite economiceste, pe când aceleași sarcini, puse pe umerii unui popor slăbit, vor deștepta senzația dureroasă a nedreptății.

Iar când se vorbește de popoare mulțămite, este a se înțelege numai mulțămirea culturală și economică (?) Un popor, care e smuls din solul culturii lui proprii, căruia i se răpește individualitatea, — nu poate ajunge nici la progrese economice. Națiunea unitară ungară, politică, stabilită în legea naționalităților ca un postulat de căpetenie, și pe care naționalitățile trebuie să voesc (?) să o respecte, nu-i iertat nici când să fie interpretată și ca unitate etnică, și ca unitate a limbii. Căci cultură este numai aceea, ce izvoarește și crește liber din sufletul poporului. Popoarele prefăcute în „Kanonenfutter” al unei culturi de silă, sunt pierdute nu numai pentru ele însele, dar și pentru statul întreg.

Intențiile frumoase din partea contelui Tisza, de-a intra pe terenul împăcării cu naționalitățile, au evocat un ecou de simpatie, la noi, la episcopi, deoarece noi salutăm cu bucurie orice (?) pas, care ne apropie de înțelegere și de pace. Câtă vreme însă instituțiile statului, bunăoară unele dispoziții (numai?) din legea electorală, pot primi o interpretare, în sensul căreia scopul final al politicii de naționalitate nu este unitatea politică a statului ungar, recunoscută de toată lumea, ci stoarcerea unei unități etnice, — indispoziția și bănuielile bărbaților cari diriguiesc politica românească, se pot înțelege, (sublinierile sunt ale autorului. Red.) și se poate înțelege și curmarea tratativelor. Mai cu seamă examenul electoral din noua lege, poate fi exploatat de reavoința organelor subalterne în așa fel, ca drepturile politice ale cetățenilor de naționalitate română să fie pururea primejduite.

Dacă se vrea deci împăcarea, trebuie să elimineze amândouă părțile momentele ce nutresc discordia. Maghiarii, ca cei mai tari, au să deschidă curentul de împăcare, pe toate terenele vieții publice, astfel și în presa lor, dar tot așa au să ocolească și Românii din Ungaria orice ar putea da prilej la neînțelegeri. Pacea asta ne va da apoi puteri, de-a satisface datorințele noastre de onoare, față de corpul ofițeresc, as-

gurându-i o situație materială, în care își poate vedea fără griji de înălțătoarea-i chemare. Dacă s'au ivit antagonisme în trecut, pricina a fost neclintita și tradiționala credință a românismului cătră idea dinastică. Dar acum — incontestabil că la cele mai călduroase străduinți ale contelui Tisza, — s'a întărit și la Maghiari convingerea că pentru maghiarism este asemenea o chestie de viață cooperarea armonică cu dinastia (sublinierea originală. Red.). Așadar și cele din urmă puncte de ciocnire sunt acum suprimate, și dacă toate popoarele Ungariei, călăuzite de duhul păcii, se vor uni în gândul dinastic și vor întinde popoarelor austriace mâna spre a munci împreună, atunci va răsări în Ungaria o nouă și mai bună viață, un elan economic, și se va zice despre Ungaria ce se zice despre Belgia: bogată țară, fericită țară! Iar o Ungarie tare și mare economiceste, este și pentru Monarhie un interes de extremă vitalitate.

Pentru „Gazeta” și pentru „Luceafărul”.

„Gazeta Transilvaniei” ne face cap de pricină, alături de presa budapestană, pentru scrisoarea celor 20 de subofițeri, gata a sări în ajutorul fraților români măcelăriți în Epir. Confratele ne face reclamagii. Va să zică ar fi să ne certăm.

Decât, vremea certurilor a trecut. Răspundem cu deplină lipsă de patimă, mai ales de patimă mărunță, întrebărilor, ce ne pune „Gazeta”.

Pentru ce atâta tărbol, cu o scrisoare apocrifă? Pentru că nu aveam de unde să știm că e apocrifă, și, pe urmă, pentru că ziarul nostru i-a dat cu totul altă semnificație, decât i-a dat presa îndușmănită cu noi. Cetiți încă odată comentariul, de care a fost însoțită scrisoarea. Din acela nu poate scoate nimenea, om cu intenții corecte dacă e, altceva decât un cald entuziasm de frate pentru frate. Intențiile politice erau cu totul eliminate din rândurile, ce au făcut atâta țarvă.

Evenimentele desfășurate de atunci în lumea mare, par a confirma și ele sentimentele tălmăcite în comentariul nostru. În ori ce minut se poate întâmpla, ca însăș monarhia, însuș ministrul Krobatin, la care se făcea apel în scrisoare, să trimită, regimentele noastre în apărarea Albaniei. De ce ar fi crimă sprijinul nostru, pe care l'am acordat unei idei, ce este în prag de a fi realizată de conducătorii monarhiei?

Intrebăm și noi ceva: nu era oare mai confrățească faptă să se fi luat din ziarul nostru declarația despre caracterul apocrif al scrisorii,

Un membru mai în vârstă își permise să rădă și să zică:

— Bine i-a făcut! Domnii profesori prea chinu-tesc pe bieții elevi.

Advocatul se întunecă la față și nu era plăcut să vezi obrajii lui deveniți pământii, cari, așa, păreau și mai mari.

— Mi pare foarte rău că dai așa de puțină importanță unui fapt atât de grav, începu avocatul, și mai învrednicindu-l de-o singură privire pe curăzătorul bătrân. Dumneavoastră, domnilor, prietenii ce primejdios e să angajezi în serviciul unei cauze un om cu astfel de aplicări.

— Dar, pentru Dzeu, domnule Lungu, începu bătrânul, am auzit și eu de întâmplarea asta, dar mi s'a părut decăt o glumă, un rămășag. Marcu a călătorit rămășagul: un butoiu de bere Atâta tot. El mi s'a părut cel mai isteț. După cât am auzit butoiul l'a luat chiar un coleg al profesorului, și, după cât mi s'a spus, Marcu n'a avut nici o lipsă să fure tezele, era un bărbat bun student.

— Cel mai isteț, adevărat, răspunse avocatul. Dar, credeți-mă pe mine, oamenii aceștia sunt prietenii când sunt în slujba vre-unei bănci. Ce-ar fi de gildă, dacă, tot dintr'un rămășag, ar fura din buzunarele noastre câteva mii, nu de alta dar ca să-și arate istețimea? Cum? Dar, pe lângă asta, e un bătrân cu moravuri stricate. Cât ce-l vom angaja,

cât ce va ajunge la parale, are să-și aducă o femeie, pe care nici profesorul nu știe în ce oraș a lăsat-o, dar care de sigur există și-l însoțește pretutindenea.

— Noi nu suntem puși să apărăm moralul tinerilor, zise iar bătrânul, care singur cuteza să-i stee față avocatului.

— Nu, dar cum te vei simți Dta când va veni să-ți facă vizita un astfel de om? Hm?

— De altfel poate să fie numai un svon, spuse bătrânul.

Și într'adevăr era numai un svon; adevărul era c'o domnișoară din orașul unde-și făcuse Marcu studiile, fugi cu el, dar la o săptămână părinții o aduseră acasă. Era mândru tânăr, Ion Marcu!

— Nu vreau să știu de-i svon ori ba, răcni avocatul, și de altfel trebuie să-mi mărturisesc convingerea ce-o am de mult: Dumneata nu te mai interesezi de afacerile băncii.

După cuvintele acestea ședința se sfârși curând. Ion Marcu nu fu ales contabil, și, cum nu era alt candidat, postul de contabil rămase deocamdată neumplut.

II.

Dela ședință avocatul Lungu merse de-a dreptul acasă. După cum bănuia, Pavel Roșu, un țaran cât un munte, îl aștepta.

— Bună ziua, Măria ta, zise țaranul ridicându-se de pe treptele de piatră.

— Ei bine, Pavele, ne-am înțeles?

— Opt sute, Măria ta, mai mult nu pot. După cum vedeți am mai pus două sute.

— Dacă nu poți îți vindem la tobă averea. Miia 'ncoace, și-o întabulăm pe nevestă-ta, până ce nu ți-e scadentă rata din Iunie.

Pavel ar fi vrut să mai cerce doar' il va lăsa mai lesne. Dar băgă de seamă că avocatului, astăzi, nu-i sunt oile acasă. Și, într'adevăr, rezistența bătrânului membru din comitet îl enervase în măsură neobișnuită.

Țaranul desfăcu o pungă și-i numără zece bilete de câte-o sută.

— Bagă de seamă, Pavele, îi zise Lungu, datorria de 3000 cor. ți-am dat-o dela bancă pe barba ta, pe cinstea ta, nu ne-am întabulat pe avere. Dacă nu plătești legea-ți va rade barba. Lucrul de căpetenie însă e, că moșia, întabulată pe femeie, nime nu ți-o poate lua.

Țaranul îl părăsi foarte repede. Avea să meargă la alt avocat care avea să mijlocească întabularea. Lungu nu se putea amesteca într'o afacere așa de necurată.

Pavel Roșu, om bogat, împrumută numai pe iscălitura lui trei mii de coroane; nime nu-i ceru gi-

în loc de-a reproduce știrea din „Keleti Értésítő”? Noi am făcut declarația, îndată ce constatase că am fost seduși, mult înainte de vizita la reacție a trimisului ministrului de război. Acest trimis, vice-colonelul Hegediș a constatat el însuși dealtfel numai decât că e o mistificație la mijloc, și cazul nu merită atenție deosebită.

Să lăsăm dar, confrăților, acuzele. Ar fi și nu știu cum, să ne certăm noi între noi, în vreme ce alții hotărăsc fuzionarea noastră...

Pentru „Lucașul” avem cuvinte mai puțin. „Lucașul” declară singur (într'un număr precedent, în care era vorba despre procesul pentru libertatea credinței în Sătmăr pe care-l dăduse gata în zece rânduri...) că nu face politică. Nu putem deci nici noi să considerăm de altceva cele două pagini, dedicate comitetului național și ziarului nostru, decât de hărțuială. Și să ne spună cineva: ce rost are să arătăm lumii românești, care din noi e mai meșter în a se hărțui?

A căuta și a găsi țandurele în ochii altuia, nu e nici critică, nu e nici politică, nu e nici îndemn spre fapte mai bune. Este cel mult un prilej imbiat contelui Tisza, sau altui neconte, de a încerca noui tratative, mai cu succes, decât cu cei ce, bazați pe desăvârșita solidaritate națională, au refuzat osul de ros, ținut în o mână, pe când cealaltă mână se întindea spre pașos.

Scritorul „însemnărilor” dela „L.” are ver-vă. De ce nu o întrebunțează mai curând în folosul adunărilor populare și a celorlalte mișcări sănătoase, ce s'au pornit la noi în vremea din urmă? De ce nu agită chestia cooperățiilor, lăsate în grija „Astrei” din a cărel sevă se nu trește în definitiv și „Lucașul”?

Cine ar putea să le îndeplinească toate, câte sunt de făcut? Nici comitetul național, nici ziarul nostru, nu au pretins monopol de muncă pentru cultura sau politica românească. Și „Gazeta” și „Lucașul” au deplină voie, să isprăvească ele, tot ce noi nu putem, sau nu suntem în stare să isprăvim.

Oferim gazetiștilor și luceferiștilor chiar și coloanele noastre spre acest scop...

ranți, — era omul cel mai gazdă și mai cinstit din satul vecin. Cele trei mii le cheltui într'o tăietură, și, din lemnele vândute nu-și mai văzu niciodată banii. Lungu aflate de nenorocirea lui și începu să-i dea țărcoale. Tăranul, la început, nici nu voi să audă de așa ceva: să-și transcrie averea pe nevastă, și, neplătind băncii, el să ajungă în temniță. Dar Lungu nu-l slăbi din sfaturi binevoitoare și în urmă ghiavolul din avocat trecu și în țaran.

După ce se duse Pavel Roșu, avocatul se puse la masă, luă condeiul și scrisese:

„Dragă,

Dacă nu m'ai crezut pân' acuma ș'ai fost supărată pe mine, cred că, primind plicul acesta, o să te îndreptezi că nu te-am mințit: n'am avut banii de lipsă. Aici alăturat, ai suma întreagă: una mie coroane. Nu-ți poți face idee cât de mult dolesc să te văd. De trei zile de când mi-ai închis ușa, am crezut că înnebunesc. Nevastă-mea a vrut chiar să cheme pe doctorul, dar n'am lăsat-o. Știu eu cine e doctorul meu. La revedere pe seară. Ori nu se poate azi? S'a întors al tău din X? Răspunde-mi nesmintit cu servitorul ce-ți aduce acest plic.

Al tău Emanoil”.

A doua zi Ion Marcu părăsia orașul. Tot drumul se ruga de Dumnezeu să-l ducă între oameni mai puțin virtuoși, cu mai puțină morală, decât acei pe cari i-a cunoscut până acum.

I. Agârbiceanu.

Fortificarea Transilvaniei.

(In lumină strategică.)

„Pester Lloyd” aduce în numărul său dela 31 Mai n. un articol sub titlul de sus, din care redăm următorul pasaj:

„Monarhia noastră este pregătită pentru toate evenimentele în direcțiunea nordică, nord-vestică și sud-vestică. Părțile, cari zac după aceste regiuni (Transilvania și Banatul) sunt apărute numai încâtva de Carpați și de Dunăre. Cu toată această barieră strategică naturală, în cazul unui conflict cu Rusia — când atât România cât și Serbia s'ar pune pe partea ei — aceasta lature enorm de lungă la frontierele Monarhiei ar trebui să fie apărată prin forțe vii, prin cecece evident s'ar slăbi puterile, cari ar trebui să opereze în părțile cele mai expuse din Nord.

Un scut defensiv față de granițele sârbești n'ar face atâtea greutate, avându-se numai în vedere fortificarea Orșovei.

Mai puțin favorabilă se prezintă situația noastră față cu România.

Apărarea Transilvaniei, care este cuprinsă atât în est cât și în sud de România, nu este ușoară.

Din România duc în Transilvania peste Carpați nouă drumuri bine, ce se pot folosi chiar și de trupe mai mari: 1. Valea-Jiului; 2. Pasul dela Turnu-Roșu; 3. Branul; 4. Satlung; 5. Boza; 6. Oituz; 7. Ghimeș; 9. Tulgeș. Mai departe duc trei linii ferate principale: 1. Râmnic-Sibiu; 2. București-Brașov; 3. Ocina-Ghimeș. O trasă duc peste Piatra până la pasul Tulgeșului, o linie de ramificație dela Ocina până la pasul Oituzului, și în fine o linie dela Filiașiu spre Petroșeni. Va să zică toate trei merg până nemijlocit la granița Transilvaniei. Încă două perechi de șine (peste Târgoviște și Câmpulung) mai vin aproape de pașurile dela Bran și Timiș.

Toate aceste linii ferate mai sunt legate între ele cu o pereche de șine care merge paralel cu frontiera și constituie o foarte bună linie de rocadă*) (Craiova-Pitești-Ploiești-Buzeu - Focșani-Valea Siretului). Toate liniile ferate, cari merg până la frontiere — abstrăgând de o minimală importanță locală — servesc exclusiv scopuri strategice.

Armata română e în stare prin urmare ca pe o circumferință de 400 kilometri (între Petroșeni și Tulgeș) să ajungă pe 17 căi de comunicație (marș pedestru combinat cu transporturi de tren) până la frontieră și să treacă granița prin nouă puncte.

Afară de aceste căi și linii ferate, mai duc câteva drumuri și peste Carpați, cari însă nu pot veni în combinație pentru forțe mai mari de trupe, în special pentru artilerie, cavalerie și serviciu de tren.

Cea mai însemnată direcție de atac din partea României merge spre Brașov. Deoparte fiindcă între Bodzafalu și Bran e un teren de 65 kilometri, în care se întâlnesc patru drumuri excelente convergente la Brașov; pe urmă fiindcă trece peste granița o pereche de șine; iar până la frontieră duc două perechi de șine. De altă parte, fiindcă cea mai ușoară și mai scurtă legătură a Transilvaniei cu Bucureștii trece peste acest teritor. Iar fiindcă Bucureștii sunt numai 120 de kilometri departe de Brașov, va să zică 5 până 6 zile de marș, e natural că România va pune în direcția aceasta forțe mari de armată chiar în interesul apărării capitalei proprii.

Cealaltă linie principală merge prin valea Oitului spre Sibiu.

În scopul unei apărări a Transilvaniei în prima linie vor trebui considerate aceste două direcțiuni”.

*) Adică de mutare a trupelor de pe o linie pe alta ca pe câmpul de șac figurile. (N. trad.)

Scrisoare din Beiuș.

O retragere neexplicabilă. — Festivități școlare. — Examenul alegătorilor.

Beiuș, 3 Iunie.

E un an și mai bine, de când Senin n'a mai dat nici un semn de viață. S'a retras, fără nici un sgomot de pe arena publică, căutându-și poate, în tihnă de afacerile lui duhovnicești, într'un săfuleț, cu frumoase prospecte de înaintare. Prietenii lui înzădar au insistat să revie iarăș la vechia-i îndeletnicire, el a rămas la toate nepăsător și rece. Dar Beiușul nu poate fi fără cronicarul său. Se petrec lucruri și fapte bune și rele, care cer să fie trecute la răvaș. Acest motiv mă îndeamnă să iau eu moștenirea lui Senin, năsuindu-mă să-l copiez în stil și vorbă și formă și în prinderea ideilor.

Că voi isbuti? Nu știu! Dar poate mă pomenesc, că blândul Senin, văzând cât de rău îi chivernisesc moștenirea, va prinde chief să mă scrie câte odată, dând ghionturi celor nechie-mași și ridicând în slavă pe cei drepti. Că-i strașnic, câte odată! V'aduceți aminte de cazul, când Costache Pavel, bunul lui prieten, s'a încumetat să tragă brazdă în ogorul lui senin, ce mai grăpătură i-a făcut!

După aceste note introductive și pline de sfială, las să urmeze modesta mea scrisoare.

Am fost și eu la serbările aranjate la liceul român pentru pomenirea episcopului Mihail Pavel. E o serbare, care în tot anul trece peste cadrele unei festivități școlare, prin programul îngrijit și bucițiile alese. Însemnătatea zilei avese acum un aspect mai sărbătoreț și prin împrejurarea, că tot atunci a fost și revederea tinerilor, cari mai nainte cu 10 ani au absolvit la liceul din Beiuș. Și conducătorul artistic al festivității era unul dintre acei elevi de odinioară, azi profesorul Francisc Hubic, un compozitor de viitor și un foarte sărguincios armonizator al cântecelor populare din Bihor. Nu esagerez, dacă afirm, că mult public venise exclusiv să asculte noile lui compoziții de cor. Psalmul 90, cor mixt a fost de o putere fascinantă. Nu cred, să fi fost nici unul între noi, care să nu simtă fiorii unei emoții puternice sub presiunea acestei minunate cântări, conduse de dilaciul profesor Ioan Bușifa, fostul maestru al compozitorului, cărora li s'au făcut ovații.

Cântecele bihorene ale lui Hubic au produs o însuflețire sănătoasă. Adevărat că armonizarea plină de duioșie merita un text mai puțin banal și primitiv, decât cel întrebunțat. Sunt în poezia poporului bihorean și texte de o frumusețe clasică.

Discursul festiv la ținut profesorul de religie, Ioan Georgescu, de fel din satul Sad. Om nou, idei nouă. Și o achiziție bună pentru liceul nostru românesc. În o românească, curgătoare, aleasă, a dezvoltat idei și păreri, ce nu s'au mai rostit, cu atâta hotărâre și putere convingătoare de un profesor de aici. Discursul a culminat în idei, ca nutrindu-ne din faptele mari ale înaintașilor noștri, să căutăm a primi numai o educație creștinească și românească, căci aceste două sunt pentru noi una și nedespărțită. E un discurs, ce merită să fie citit și de publicul din afară. Atmosfera înviorătoare și sănătoasă, în care a crescut acest tânăr profesor, să ne fie și nouă de folos!

Restul programului s'a mântuit cu recital și cu câteva bucăți de orchestră.

Mi-ar plăcea să cunosc statistica tuturor celor ce s'au supus examenului de „capacitate” după noua lege electorală în diferite cercetări pretoriale. Fac pariu, că cu toate că cercul pretorial al Beiușului dă 90% analfabeti totuși pe decând după numărul celor ce s'au prezentat la examen, de nu va fi primul, la tot cazul între primele. Tăranii au manifestat un interes deosebit față de examene, iar comisiile examinatoare, fie spre lauda și cinstea protopretorului Wertheimstein, multă bunăvoință față de țărani. S'au prezentat 950 de inși și au fost respinși numai 16.

Am ținut să remarc această împrejurare pentru a da tributul de recunoștință tuturor celor ce se cuvine. O lege fie cât de rea, aplicată cu bună voință, va aduce mult folos, și lanțurile lege cât de bună, închepută pe mâna oamenilor.

ANUNȚURI

SE PRIMESC CU PREȚURI
MODERATE LA ADMINISTRA-
— — ȚIA ACESTUI ZIAR. — —

TELEFON: 750.

...măcitori, nu va produce roade binefăcătoare. În scrisoarea de față! Lăsând altele pe vremea în cazul, când fostul Senin, n'a lăsa pe Senin II.

Procesul Hámory—Mladin.

...a unui cortez. — Comersant român... sapă de lemn. — Din moravurile administrative și corupțiunile electorale.

...a început, înaintea curții cu jurați din... pertractarea procesului intentat comersantului român din Curtici, Nicolae Mladin, care... la viața deputatului Hámory, după... este cunoscut. Un deputat maghiar și... proprietar stă față în față cu un om care... zile și-a prăpădit averea frumoasă făcând propagandă electorală în modul bine... la noi și împlinind întru toate ordinele... — iar când s'a văzut ruinat material... și respins de „binevoitorul” său de mai... a ridicat arma împotriva lui. Deputatul... a fost rănit grav, mai poartă și azi un... în spate, altcum s'a vindecat pe deplin... de la atentatorul astăzi insolvent, 100... cheltuieli avute în sanator. Nicolae Mladin... om înfrânt, pe care năcazurile, mizeria de... și termița l-au făcut alb ca un moșneag. Față de acest proces publicul a manifestat... mai viu interes, întrucât cu drept cuvânt s'a... — ceea ce s'a și dovedit ulterior — să... la iveală multe fapte negre din beciurile... administrative. Actualmente procesul... cutgere și probabil va ținea până pe Du-

Desbaterile

...ceput ieri dimineață, ori mai bine zis era... începă, căci din cauza absenței alor trei ju... abia la amiază s'a procedat la sortirea ce... patrușprezece inși, cari sunt chemați să pro... sentința în această afacere. Printre ei e... român dl Dr. Silviu Păscuțiu, avocat... Boroșineu.

Președintele curții cu juri e Iosif Bittó, jude... votanți Victor Lehrmann și Al. Rottár,... zator Dénes Maróczy. Apărătorii lui Mladin... dnii advocați Dr. Iustin Marșieu și Dr. Se... Miclea, iar ai lui Hámory sunt Dr. Friedrich... și Ladislau Lányi. Tălmaci dl Dr. Cor... Boroșineu.

Desbaterile încep cu

fasiunea lui Mladin

...e om de 54 ani cu familie (are cinci copii),... mai fost pedepsit.

Președintele: Te simți vinovat?

Acuzatul: Încă nu știu...

...și Mladin istorisește pe larg cum a făcut... inimă cu Hámory, care i s'a arătat tot mal... și intim, până ce într'o zi l-a strâns... „Uite frate, ajută-mă și d-ta, cum te-am... en, căci altcum nu-și mai girez polițele”.... constă în aceea ca Mladin să-și pu... crâșma la dispoziția sătenilor, la alegeri... mentare și alte schimbări de persoane în... străria comunei, unde locuște și Mărla... (Magyország ur”) Hámory. La răspunsul... Mladin că nu va putea agita poporul, de... îl explică: „Las' că agită banul meu!”... Măria Ta, pe bani poți cumpăra și tată, cum... românul” — i-a răspuns Mladin și din ziua... au fost nedespărțiți. Mai întâi a fost dat... notarul din comună și ales în locul lui... pe plac; aceasta l-a costat pe Mladin multă... dar mai ales mulți bani, cari în parte i-au... restituiți. Atunci Hámory l-a felicitat și în-

curajat: „Mai stai puțin, abia am alungat ser-
vitorul, acum trebuie alungat stăpânul”. Și în
acelaș mod: cu bani beutură, demonstrații și
deputațiuni a fost trântită o societate de ajutor
din Curtici, în locul căreia Hámory a înființat o
bancă a lui personală, astfel a mai fost înfiin-
țată în sat școală de stat tot așa s'au făcut alege-
rile parlamentare și comunale. Iar când se ducea
Mladin cu nota rachiului și papricasurilor, Mă-
ria Sa îi iscălea o poliță și îl amâna, până în
cele din urmă amenința falimentul. Creditorii
au acordat moratoriu, Hámory însă la toate
rugămintele lui Mladin nu a cedat ba într'o zi
l-a și dat afară pe ușă. Comersantul în stare
bună mai înainte și-a vândut pe rând casele,
ajunsesse într'o stare desperată, abia avea fami-
lia ce să mănânce. Într'o astfel de stare sufle-
tească l-a întâmpinat într'o zi pe deputatul Hám-
ory, a scos arma și a tras... Apoi s'a dus acasă,
și-a luat rămas bun dela familie și s'a predat
poliției...

Această tragedie și-a povestit-o Mladin mai
bine de o oră, cu glasul stâns, ici-colo inecân-
du-l plânsul și intrerupt de președinte. Iar de
încheiere dl președinte îi reflectează, că tot ce
a spus e o poveste.

Ce spune Hámory?

Ieri după ameză a venit la rând deputatul
Hámory, care spune mai întâi actul atentatului,
inzistând că a fost premeditat. Afirmă că fami-
lia Mladin „înnoată în binefacerile lui”, pentru
aceea totuș încerca să-l și înșale, până în cele
din urmă li s'a infundat. Recunoaște că s'au fă-
cut la alegeri cheltuieli constituționale („alkot-
mányos költségek”) în crâșma lui Mladin, cam
30.000 coroane, cari însă le-a plătit toate. Ceeace
s'a întâmplat cu notarul, banca, școala de stat
etc., acestea au fost după voința poporului. Hám-
ory explică apoi amănunțit noțiunea creditu-
lui, făcând aspru rechizitoriu familiei Mladin,
că a fost ușurată. Vorbirea lui avântată, care
tradează multe cunoștințe, e ascultată în tăcere
de dl președinte și dnii jurați. Idila a luat sfârșit
numai când dl deputat, după terminarea fasiu-
nei, a fost luat la interogator de dl Dr. I. Mar-
șieu, avocatul lui Mladin.

Di Dr. Marșieu îl contrazice și demonstrează
cu propriile-i declarații că familia Mladin a fost
în stare bună și s'a ruinat numai de când a în-
trat în legătură cu Hámory, ceea ce firește pro-
voacă multe

Incidente:

Di Dr. Marșieu îi pune mai multe întrebări
la cari Hámory răspunde evasiv, ori le califică
de „prostii și minciuni”, ceea ce provoacă pro-
testarea dlui Dr. Marșieu și intervenția preșe-
dintelui, care-l îndrumă totodată și pe apărător
să pună întrebări directe la obiect.

Dr. Marșieu: Mă rog, trebuie să-l întreb cu
deamănuntul, ca în urmă să dovedesc că Mladin
plătea 25% interese, cari au incurs în buzuna-
rul martorului. Dacă nu-i convine, să nu-mi răs-
pundă!

Apoi continuă cu întrebările: Drept e că a
agitat poporul? (— Nu!)... că a trimis deputații
de oameni etc.? Datu-li s'a alegătorilor nițel
papricas, rachi, bani de drum? (Ilaritate). Zi-
ceai că (românește): Eu plătesc!

Hámory: Nu vorbesc rumuniște („rumu-
nyul”)

Dr. Marșieu: Ba vorbești și rumuniște când
ai trebuință!...

În mijlocul încrucișărilor de întrebări, cari
evident desfoază pe dl deputat, președintele sus-
pendă desbaterile cari s'au continuat astăzi.
Acum nu se mai permite să se pună întrebări
directe martorului, ci numai prin intermediarul
președintelui; dreptaceea Hámory se... clarifică
repede și urmează

fasiunea martorilor,

care probabil va ținea și mâne, Vineri, ziua în-
treagă.

Dintre martorii cari au fasonat astăzi,
moașa din Curtici, care l-a văzut pe Mladin în-
ainte de a comite atentatul, spune că nu era agi-
tat. Birjarul deputatului, care l-a văzut pe Mla-
din tocmai când pușca, spune că era agitat. No-
tarul Zakariás știe că Mladin era încredințat să
cortezească, și că a primit și bani (Hámory a-
firmă contrarul!). „Nădrăgarii” se adunau și
chiefuiau la crâșma lui Mladin, dar nu plăteau;
de asemenea și reprezentanța comunală petre-
cea în crâșmă la alegeri. Mladin se plângea în
vremea din urmă că Hámory îl ruinează, dar
niciodată nu l-a amenințat.

Procurorul cere chemarea unor martori noi;
cerând și dl Dr. Marșieu, președintele după pu-
țină chibzuială îi refuză pe amândoi.

După ameză, prin fasiunea martorului Mo-
ritz Világ, negustor în Curtici, urmat de alți
doi țărani — afacerea se așează în lumină nouă,
creind un curent favorabil acuzatului. Negusto-
rul declară că a fost de față când Hámory îl
îndemna pe Mladin să facă cortezie cu orice
jertfe. Mladin i s'a plâns în urmă că în repetite
rânduri și-a cerut banii dela Hámory, însă nu a
fost achitat. În pauză martorul e felicitat de
numeroși asistenți pentru fasiunea-i sinceră. De
asemenea și cei doi martori următori confirmă
spusele lui, dar aceștia sunt întrebați mai puțin.

După chiar declarațiile dlui Dr. Marșieu, pro-
cesul a luat o întorsătură favorabilă acuzatului
— dar... cine știe. Vom vedea din desbaterile de
mâne.

INFORMAȚIUNI.

Ciudățeni.

Library Cluj

Arad, 4 Iunie 1914.

XIII.

În zilele de Rusalii, Uniunea femeilor române va ține
în Sibiu, al doilea congres general. În convocare, sub
pretext de „informație”, se scrie: „...Doamnele (numai?)
cari doresc să rostească *memorii* sau *discursuri* la con-
gres, vor trebui să le prezinte cu 8 zile înainte, prezi-
dentei Uniunii...” (Din Brașov, nu din Sibiu!...)

Asta-i curat despotism, țarism, absolutism... în sfâr-
șit ziceți-i cum voiți! Libertatea, egalitatea, frățietatea
cer cuvânt.

S'a luat o măsură energică. Ei bine, s'a luat. Credeți
acum, că memoriile femeilor vor fi mai scurte, și dis-
cursurile mai puține? De unde! Va fi însă o revoltă ge-
nerală!

Acțiunea naște reacțiune, la congres, ca la ori ce
manifestație de viață. Simpaticele congrese nu-și vor
prezinta memoriile și discursurile cu 8 zile înainte,
doamnei prezidente, ba nici măcar cu 8 minute nu. Și nu
fiindcă discurențele ar purta frică de nemiloasa cenzură,
ce se fâgăduiește, — când al să prinzi cu arcanul vorbi-
tori la un congres, mai curând stă cenzorul sub teroris-
mul autorilor, decât invers! — dar fiindcă:
reacția e reacție. Cu drept cuvânt. Nu e
oare o flagrantă contradicție între congresul femeilor și
între cele 8 zile cu pricina? Mișcările feminine s'au por-
nit doar în epoca liberpanzorismului, sub deviza emanci-
pării spirituale. Acum tocmai aceasta mișcare să vină,
și să reîntroneze cenzura, ce ucidea libertatea gândirei
înainte de 48? Nu se poate. Din acest punct de vedere
revolta simpaticeilor congresește e de-a dreptul o reacție
în contra reacției...

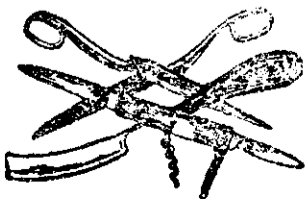
Și totuș — o, tu perfidie bărbătească! — trebuie să
aprobăm măsura luată, și s'o arătăm ca exemplu de ur-
mat chiar tuturor congreselor, până și celor bărbătești.
Măsura e bună. Ea e în interesul publicului și al congre-
sistelor la fel. Riscăm toată încrederea cu care ne-a so-
licitat un articol de apărare frumosul buchet din stân-

Chedere de pravălie

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am deschis
în Oradea-Mare, Rákóczi (F6)-ut 19

O ASCUȚITORIE ARTISTICĂ MODERNĂ

... spre reparare și ascuțire tofelul de brieuri,
foarfecei, mașini de tuns, mașini pentru măcinatul
mașini pentru tunsul cailor și a oilor. Țin în
tofelul de PARFUMERII din patrie și din străi-
articii de toaletă pentru cap și p. față, tofelul
de oțel, și nume: brieuri, foarfece, mașini

... pentru tuns, tăietor de bățături, cuțitase pentru tăiatul hâr-
tiei, cuțitase de buzunar și penițele, precum și articlii pentru
bărbieri. — Roagă binevoitorul sprijin al onoratului public.

Cu distinsă stimă:

Ko 1974-52.

KOLLER AGOSTON ascuțitor artistic.

ga extremă a congresistelor, dar ce-l bun e bun. Nu cenzura, bineînțeles! Acele 8 zile sunt, ce aprobăm cu atâta fervență în măsura luată. În chipul acesta discursurile nu vor mai fi fabricate în ultima oră...

Apoi o fi și nițică maliție inerentă sexului nostru în aprobarea măsurii. Cam știm cum e, când ne controlează pe noi femeile române. Să mai vedem și cum o fi, când se controlează ele pe ele... S. C. D.

PENTRU ORIENTARE. Se aduce la cunoștința participanților la congresul „Uniunii femeilor române din Ungaria”, ce se va ține în 8 și 9 Iunie a. c., că încvartirările se fac exclusiv la hotel. Prețul camerelor e 3 cor. și 4 cor. pentru o zi. — Biroul „Reunirii femeilor române din Sibiu”.

Din țara Hodorogului. Ni se scrie: „In Careii-mari până în prezent domnia o nouă sectă a românismului în frunte cu un avocat iscusit, un servitor și un tinichigiu. Am zis iscusit avocat fiindcă el a iscodit (ba o are și în manuscris scris cu mașina) istoria cea nouă a Românilor (sperăm că nu va fi studiu obligator). Ci că noi Românii băștinași nu suntem viță cu opincari (și pantofari cu tureci) și strămoșii noștri s'au luptat vitejește! și-au vărsat sângele! și au murit vitejește sub steagurile lui Rakoczi (barem de-ar fi perit și vița, dar sunt expresii gădelitoare pentru nărozime) și deci noi Românii avem drepturi aici și cu tot dreptul putem pretinde ca în biserica română pe viitor să se cânte ungurește (deducțiune de-a dlui avocat). Natural suita (d. servitor și tinichigiu) așa e! ugyvanuri de te asurzeai! Ba a mai inventat și acea d. avocat că noul episcop (peste bulă) a dat ordin ca pe viitor în Carei să se cânte ungurește (cu a cui drept nu știu de nu iar a vrului iscusit). Știu atât însă că o dșoară a aflat de bine a aduna și a ruga inteligența că să mai cânte odată de sf. George în cor ca odinioară românește și mulțumită lui Dumnezeu și zelului neobosit a acelei dșoare a succes pe deplin și de sf. George în 10 zile s'a înfiripat un cor românesc foarte bun. Intreg serviciul divin a fost românesc. Toți au fost mulțumiți și îmbucurați chiar și tinichigiul s'a exprimat recunoștința și că bucuros îi ascultă și altădată. Chiar numai dna dlui servitor n'a fost mulțumită. Ci că toate au fost bune numai corul nu i-a plăcut de ce a cântat text românesc căci ea nu înțelege. Avocatul băștinași nu și-a exprimat părerea căci de când s'a decis că episcopia nu va fi în Carei și astfel postul de fisc în Carei e superflu s'a părilit și amuțit. Careienii însă au arătat că dacă e cine să-i îndemne la lucruri bune e cine să le și facă. B. V.

Averea bisericelei gr. cat. din Arad. Ni se scrie: În numărul din urmă al „Românului” se zice că în urma unei afaceri mijlocite de d. Dr. Ștefan C. Pop cu o societate străină de zidire, parohia gr. cat. română din Arad este în așteptarea unei averi de câteva milioane coroane. Aceasta nu este tocmai așa, pentru că nu o societate străină ni-au edificat palatele din străzile Deák-Ferencz și Weitzer Iános, precum și casa parohială din strada Sf. Ștefan și biserica dela îmbinarea străzilor Teleky-Pöntenberg, ci însași comuna bisericească a ridicat spre acest scop bani cu amortizare pe 50 ani dela banca comercială din Budapesta și a încheiat contract de zidire cu întreprinzătorul Alexandru Codillă român din Arad și soțul Fenyves Károly arhitect tot din Arad, cărora le-a pus la dispoziție 450 cor bani gata, apoi intravilanele. Parohia noastră din Arad nu este deci în așteptarea unei averi de milioane, pentru că e deja proprietara acestei averi, care însă nu valorează decât vreo 800 mii coroane, iar nu milioane. Din chiria palatelor se solvesc anuitățile la bancă, apoi se capitalizează în tot anul 500 cor. pentru formarea unui fond inalienabil. Casa parohială o folosește parohul, etajul ca locuință, iar chiria din parter ca întregire de congruă. Asemenea

și biserica o folosește comuna bisericească. Nici casa parohială nici biserica nu e îngreunată cu nici o datorie, și în averea comunei bisericești n'are ingerință nici o societate străină. Ba chiar și cu banca creditoare avem legăturală că la caz de un foc, suma asigurată are să se folosească spre restaurarea edificiilor dăunate prin foc. — Dr. Laurean Luca, protopop.

Pentru preoți și învățători. Ministrul de agricultură a dispus, să se țină și în anul acesta un curs la academia agronomică din Kolozsvár-Cluj, pentru cei ce doresc să învețe, cum să se facă adunarea, uscarea și valorizarea plantelor vindecătoare, cari cresc, pe câmp și în păduri, cum și pentru cunoașterea plantelor vindecătoare, vrednice să fie cultivate. Cursul se ține în vacanțele de vară, în grădina botanică din Kolozsvár-Cluj. La curs se admit preoți și învățători dela sate, cari pot apoi să instrueze poporul și să-l îndemne să adune și să valorizeze plante vindecătoare. Cursul se începe în 29 Iulie și se încheie în 5 August n. c. Ceice vor fi primiți la curs primesc locuință gratuită în edificiul academiei agronomice, și fiecare câte 64 cor. diurne și spese de călătorie. Rugărilor pentru primire, adresate domnului ministru reg. ung. de agricultură, sunt a se trimite direcțiunii academice agronomice din Kolozsvár-Cluj, până la 10 Iunie n. c.

Un monument românesc al principelui Schwarzenberg în școala militară din Sibiu. Cetim în „S. D. Tagblatt” următoarele: După moartea generalului comandant al Transilvaniei Principele Carol Schwarzenberg întâmplată în anul 1856, Metropolitul gr. or. de atunci baronul Șaguna, care era bun prieten cu principele, ridicase în memoria acestuia în grădina metropolitană din strada Schewis un monument, care putea fi văzut și din stradă, și care încă multor locuitorii mai bătrâni din Sibiu le va fi rămas în amintire. Urmasul lui Șaguna a avut însă atât de puțin simț de pietate, încât a lăsat acest monument să fie demolat și aruncat într'un colț al grădinei metropolitane.

Prin intervenția Excelenței Sale comandantului de corp d. de Köves, metropolitul actual român, s'a simțit îndemnat să dedice acest monument școlii militare de infanterie din Sibiu, la care din partea fiului decedat în anul trecut al principelui Schwarzenberg, a lăsat să se facă un relief ce va fi aplicat în pedestalul monumentului care reprezintă un leu plângând.

Sculptorul Gurschner despre regele României. „Neues Wiener Journal” publică textul unei convorbiri avută cu sculptorul Gurschner, care a fost anul trecut la Sinaia și a modelat un bust al M. S. regelui Carol. Gurschner a vorbit cu mare admirație despre suveranul României zicând între altele, că regele iubește arta. Castelul Peleş cu minunatele sale sculpturi și tablouri dovedește aceasta. Regele tratează arta ca o chestie serioasă a vieții sale. El preferă stilurile europene celui oriental, influențat de arta rusă.

Bugetul Turciei. Ministrul de finanțe a depus în camera otomană bugetul pe exercițiul curent care se cifrează la încasări cu 31,921,163 lire, iar la cheltuieli cu 34,007,619 lire, deci cu un deficit de 2,086,456.

La capitolul cheltuielilor figurează: serviciul datoriei publice cu 15,030,728 lire; războiul cu 6,000,000, marina cu 1,338,932; fabricile militare cu 470,665; jandarmerie cu 2,230,721; externele 263,647; internele 1,044,652; dinastia 557,700, finanțele 2,382,459. Expunerea de motive relevează că din cauza cheltuielilor din cei doi ani de război, se impune cea mai mare economie.

A murit Feszty Arpad cunoscutul pictor maghiar (?) care a eternizat pe pânză năvăllirea. Feszty a murit Sâmbătă în Lovrana, în vârstă

de 57 ani. Compatrioții noștri abia azi au luat cunoștință. Corpul defunctului va fi adus acasă unde, probabil, i se vor face funerarii naționale.

Domnila dela comitat se denunță. Din Debitin se anunță: În congregația din luna trecută a comitatului Hajdu au fost aleși cu majoritate de câteva voturi Dr. Cseke Sándor prefect și Rázsa Ernő subprefect. Ambii sunt oameni tineri cu activitate de câte 2—3 ani; față de dânsii au căzut alți doi funcționari bătrâni, cu activitate de câte 17—30 ani. Alegerea acum a fost contestată de candidații căzuți, pe motivul că cei aleși au reușit cu mijloace nepermise. Se prevede că ministrul va ordona cercetare disciplinară împotriva domnilor dela comitat.

Un faliment senzațional la Paris. Se deosează din Paris că Banca Neuville, înființată în anul 1651 a dat faliment. Faptul produce mare senzație. Pasivele se ridică la 15 milioane. Falimentul se datorește în mare parte unor fraude, cari datează încă de mult timp. Numeroși clienți străini ai băncii au suferit pierderi considerabile.

Cercurile financiare din Paris știau de mult timp că baronul Neuville și nepotul acestuia pierduseră sume însemnate din banii depuși la numita bancă. Cei doi bancheri au fost arestați. Henry Neuville este în etate de 57 ani și a moștenit dela tatăl său 40 milioane franci.

„Turtucala-Balcic”. Sub această nume maestrul Mureșianu din Blaj a compus o „Marș eroic” datorit entuziasmului de care a fost cuprins fiecare la auzul isbândeii ce a raportat armata română în frunte cu înțeleptul său rege. Marșul este dedicat Majestății Sale regale Carol I. Accente eroice, muzică românească artistică, sunt însușirile marcante a acestei compozițiuni ușor de executat în gama de mijloc, cu toate că în unele locuri este cam aparținătoare, totuși formează un asamblu plin de efect și mândrie.

Luând în considerare și micul preț de 1 cor. 20 fil. plus porto de 10 fil., nu putem decât numai recomanda onor. public românesc, fiind sigur că le va plăcea.

Comande se pot face la autor direct sau la „Librăria” din Blaj (Balázsfalva).

Examenul de alegători în Lugoj. La preluatul cercului Lugoj s'au prezentat la examenul de alegători, 296 persoane (numărul celor anunați a fost cu mult mai mare, dar fiind lucrul cel puțin foarte mulți au absentat) din cari au fost respinși: 44. După naționalitate Maghiari s'au prezentat de loc la examenul din acest cerc, Germani s'au prezentat 17, din cari 3 s'au reușit, iar Români 279 din cari nu au reușit 40, ceea ce corespunde la 14%. La comisia orașului Lugoj s'au prezentat numai 14 Români cari toți au reușit. Maghiari și Germani s'au prezentat peste o sută, cari deasemenea au reușit cu toții. Succesul acesta să servească ca îndemn, ca la proximele termene, cari vor fi în timp mai potrivit, să se prezenteze toți câte știu scrie și ceti.

Analfabeții Austriei. Statisticile publicate curând la Viena arată situația următoare existentă la 1912 pentru întreaga monarhie: în Austria propriu zisă există 5% analfabeți, în Carintia există 25% analfabeți, în Carniola există 32% analfabeți, în Küstenland (Istria și Trieste) există 39% analfabeți, în Galiția există 66% analfabeți, în Bucovina există 66% analfabeți, în Dalmația există 74%.

Ce e cu societatea bulgară „Dobrogea”. Se știe că acum două luni s'au pus la Sofia bazele unei societăți intitulată „Dobrogea”. Ne-am exprimat indignat surprinderea de rostul înființării acestei societăți și am avut toate indicațiunile că această societate nu urmărește decât scopuri contrare raporturilor de vecinătate dintre România și Bulgaria. Zilele trecute, în urma căror cauze nu putem

MARFA NOASTRĂ ÎNTRECE RENUMELE NOSTRU!

Moda de zi:
Crepp, Cotelé, Whipcord,
Țesături.

Deoarece ne străduim să oferim onor. mușterii numai cele mai bune calități de stofe p. halne, costume, bluse în cele mai noi culori și țesături pentru prețuri solide. — Avem în depozit: Stofe de halne, țesături, rați, mătăsuri, dantele, achivite, paraplee, albitori, elorapi. (A 1917)

Magazinul de modă **ANDREE și WACHNER, Sibiu,** strada Claudiu (Heltauerpass)

Ultima oră.

Situația în Albania.

Roma. — Agenția Stefani primește știrea din Durazzo că în oraș e deplină liniște. Toți așteaptă liniștiți rezultatul tratativelor comisiei de control cu răsculații. Vasele de război austriace „Unitis Virbus”, „Tegethof” și „Zrinyi”, cari reîntorcându-se din Malta au sosit sub conducerea contraamiralului Löfler în port, vor rămâne aici până Sâmbătă.

Reprezentantul austro-ungar Löwenthal a dat azi în onoarea comandantului vaselor italiene de aici Trifari și a comandantului vasului Misurata un banchet la care dispoziția între ofițerii italieni și austro-ungari a fost foarte cordială.

Viena. — În cercurile diplomatice din București — după cum se anunță — cred că regele Carol va interveni în favorul domnitorului Wilhelm al Albaniei. Aceste cercuri sunt de părere că numai intervenția regelui Carol va mai putea îndupleca puterile din tripla antantă ca să trimeată imediat detașamente internaționale la Durazzo pentru apărarea domnitorului albanez. Căci chiar regele Carol poate pretinde dela marile puteri, cari au adoptat candidatura propusă de el pentru tronul Albaniei, ca acum să se ia toate măsurile pentru apărarea acestui tron.

Roma. — Agenția Stefani primește din Londra știrea că Anglia a aderat la propunerea ca la Durazzo să se trimită detașamente de soldați internaționali în apărarea domnitorului Wilhelm. Știrea aceasta îndreptățește speranța că marile puteri vor lua toate măsurile pentru spriginirea domnitorului albanez.

Durazzo. — Domnitorul Wilhelm cu soția sa au fost azi oaspeții contraamiralului austro-ungar Löfler, și au vizitat vasele flotei austro-ungare de sub comanda acestuia. Perechea domnitoare reîntorcându-se în conac i s'au făcut din partea populației vii ovații.

Durazzo. — Comisia internațională de control a plecat azi în tabăra răsculaților din Sijah pentru ca să înceapă tratativele cu aceștia.

POȘTA REDACTIEI.

C. C. în C. — Vă rugăm să fiți corespondentul nostru permanent din acele părți. Nu trebuie însă să scrieți pe nimenea numai așa din pornire tinerească. Scrieți legibil.

M-a. — Scriem la ciudățeni, despre ce doriți. Sperăm să nu deșeptăm susceptibilități, cu ironiile nevinovate, fără pretenții de seriozitate. Dv. veți fi de vină...

București, Grand Hotel. Nu se plătește să dăm atenție fiecărui „Fulger” câtă vreme avem oaspeți din țară cari văd și aud cum trebuie.

Senin II. Beius. Dacă ne veți scrie mai des și cu folos — cât e pentru felul dv. de-a scrie trebuie să vă complimentăm — o să meargă și ziarul regulat.

Ioan Lăslău. În adevăr ne pare rău că nu vă putem trimite gratuit ziarul, deși apreciem sentimentele dvoastre nobile. Unde am ajunge în felul acesta? Vă putem cel mult credita ziarul pe un an.

I. H. preot, Silcut. Am trimis scrisoarea Dvoastră la „Ustredna Banka”.

Hotel Splendid, București. Vom da staturile Dvoastră anonime, într'un număr oarecare al ziarului. Aveți și n'aveți dreptate.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Ioan Bulliga, Volovăț. Am primit 20 cor. în abonament până la 15 August 1914.

Dr. Nicolae Stănilă, Cârtag. Am primit 7 cor în abonament până la 31 Iulie 1914.

Remuș Tinca, Gurbed. Cartea de bucate a dnei Ecaterina colonel Steriad intitulată „Buna menajeră” se află de vânzare la „Librăria Concordia” Arad. Prețul cărții este 5 cor., plus 60 fil. porto recomandat.

„S.” Pleșa „Domnul Notar” de prezent nu o avem fiind oprită.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

sunt ușor de ghicit, această societate a de curviintă să dea un comunicat, prin care a să-și explice rostul. În rezumat acest comunicat conține următoarele declarațiuni:

Societatea „Dobrogea” nu urmărește scopuri politice, ci în situația actuală în care se găsește Bulgaria față de România și de ceilalți vecini, o asemenea tendință ar fi primejdioasă în primul rând pentru dânsa. „Dobrogea” nu urmărește scopuri pur culturale și nu primește printre membrii ei nici un locuitor bulgar din Dobrogea.

Cum așa glăsuiește comunicatul.

Noi cunoaștem prea bine pe Bulgari, spre a fi înșelați a-i crede pe cuvânt. În realitate această societate, înființată aproape imediat după anexarea marilor teritorii, e suspectă.

Sunt în statul bulgar destule capete înfierbântate în nenorocire, care visează năvăliri, răscoale și alte bazaconii.

În primul rând, frații din România sunt urâți din cauze pe cari ar fi de prisos să le mai menționăm.

De datorita celor cari au simțul responsabilităților să tempereze pe cei înfierbântați și să încerce o campanie iredeentistă, sub pretextul că sunt și deochiat al „intereselor culturale”.

Bulgaria are nevoie ca mulți ani să trăiască în pace spre a putea consolida și a pune în valoare teritoriile obținute în urma tratatului dela București. Ori care altă politică, l-ar fi fatală, dată fiind situația din Orient și pozițiunea diferitelor state, față de altele.

Cercul Grand Colosseum a sosit astăzi în Arad cu tren special și va sta numai câteva zile. Cele mai interesante atracții, zilnic program nou și variat. Remarcăm debutul artiștilor Mr. Kokes echilibrist, Margueritta Ronnie, cei 4 acrobați americani etc. Reprezentațiile încep la 8 ore seara.

La atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelman pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuiera scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelman, farmacie la „Leul de aur” la Ungvár, str. Nagyhid-u. (MI 1621)**

Primul depozit român de pian și armonii, T. POPOVICI, Sibiu (Nagyszeben) strada Căminăriei 7, ofere onoraturii publice române pian, pianine și armonii din cele mai bune fabrici din străinătate în toate execuțiile cu prețurile cele mai favorabile pe lângă împachetare (cadă) gratuită și transport franco. Plătire în rate mici. Cereți **catalogul** depositului. (Po 1840)

Am onoare a aduce la cunoștință m. st. Doamne, că au sosit pălăriile după cea mai nouă modă. Transformările le execut în timp de două ore. Cerând sprijinul binevoitor a m. st. Doamne, semnez cu stimă: **Iulia Roman.** Arad, Deák-Ferencz u. 2. (2089—5)

Cronica școlară.

Convocare. P. T. membrii ordinari, fondatori și ajutători ai Reuniunii învățătorilor români gr. or. din protopresbiteratul B.-Comloș, precum și toți amicii școlii și doritorii de înaintarea cauzelor noastre școlare, sunt pe această cale invitați a lua parte la adunarea generală a despărțământului ce se va ținea Duminică în 1 (14) Iunie a. c. la orele 10 a. m. în comuna Checia, cu următorul

Program: 1. Participarea la serviciul Duminiceesc. 2. Deschiderea adunării. 3. Constatarea prezențelor. 4. Raportul comisariatului conzistorial despre examene. 5. Raportul comitetului, cassarului și bibliotecarului. 6. Alegerea comi-

siunii pentru cenzurarea rapoartelor. 7. Prelegeri practice vor ținea din Fizică următorii: a) Maximilian Musca, despre negură, nori, ploaie, grindină, rouă și brumă. b) Dămian Târlai, despre electricitate și parafulger, c) Ludovic Cioban va face o dare de seamă despre mișcarea literară pedagogică la noi, în decursul an. 1913. 8. Critica asupra prelegerilor practice. 9. Raportul comisiei cenzurătoare. 10. Propuneri și interpelări. 11. Defigerea locului proximei adunări. 12. Alegerea noului comitet. 13. Incasarea banilor pentru monumentul Dr. Pipos. 14. Inchiderea adunării. — **Nerău, 14 (27) Maiu 1914.** Petru Băran președinte, Atanasiu Lipovan, notar.

Cronica socială.

Serbările dela Oradea-mare. Numai câteva zile ne mai despart de evenimentele mari ce se vor petrece a doua zi de Rosalii în Oradea-mare.

După cum s'a scris într'un număr recent al ziarului nostru, Luni în 8 crt. la ora 11 a. m. se va ține în sala festivă a preparandiei gr. cat. din loc, **adunarea generală de reorganizare a despărțământului orădan al Astrel.** Cunosând cu toții scopul nobil și frumos ce-l urmărește această mare instituție românească sperăm că inteligența română din Oradea și jur va participa în număr cât mai mare la reînvierea Astrei în Bihor ceea ce pentru noi însemnează învierea conștiinței naționale și trezirea la viață a energiilor amorțite.

După amezi la ora 2 va fi excursiune la băile Püspökfürdő. Plecarea va fi dela gara cea mare. La 5 ore p. m. se va ține în sala restaurantului dela acele băi adunarea generală de constituire a reuniunii femeilor române din Bihor.

Pentru înființarea acestei reuniuni se manifestă un mare interes. Pretutindeni se discută viu despre înființarea reuniunii și după cum suntem informați întreg Bihorul va lua parte la acest act mareț. În primul rând damele române din Bihor trebuie să-și țină de datorie să participe, doară e vorba de interesul lor și de ambiția lor de femei române.

Seara la 8 ore va fi concertul „Hilariei” cu următorul program: 1. a) G. Dima: Fântână cu trei izvoare, b) G. Dima: Cucule cu peană sură cor mixt. 2. Declamație. 3. a) T. Brediceanu: Vai mândruțo... b) I. Vidu: Jalba noril. 4. (*) cu acomp. de pian: dșoara Valiți Kiss. 5. a) K. R. Karasz: Ce te legeni codrule, cor de dame cu acomp. de pian doamna Nora Hosszu, b) I. Mureșianu: Brumărelul baladă pentru cor mixt cu sofi și acomp. de pian (sopran dșoara Ana Diamandi, bariton: d. Dr. Ioan Solomon, pian dna Nora Hosszu.) Joc.

Lozincă să ne fie: Luni la Oradea-mare. — V.

Corul bisericesc gr. or. român din Scula va juca la 26 Mai (8 Iunie) 1914 în sala școlii gr. or. din localitate „O Sâmbătă norocoasă”, piesă populară în 4 acte de I. V., precedată de un bogat program coral-declamatoric. Căluseri și joc până în zori. Prețul de intrare: loc de ședere: 1 cor. loc de stat 40 fil. Inceputul seara la 8 ore.

Tinerimea română din Spring în 26 Mai st. v. (a doua zi de Rosalii) în sala școlii confessionale gr. or. române va juca „Vrăjitoarea”, piesă teatrală într'un act de I. Cătană. „Bărbatul cu muierea”, dialog comic de I. Cătană. „Tinerete-Nebunete” comedie într'un act de I. Cătană. După reprezentație joc.

Corecte (propise) pentru examene, dic-tando și caligrafie. 100 bucăți
Cor. 1 20. Pentru porto să se adauge separat 30 fil.

Aviz școlar — Iskolai értesítő
legat à 30 fil. bucata.

De vânzare la: „**Librăria Concordia**”, Arad, Deák-Ferencz 20.

Nr. 352/1914. C.

Concurs

În internatul Comunității de avere se primesc pe durata anului școlar 1914/1915 *șasezeci de alumni*, unde se vor prevedea cu cele necesare până la finea anului școlar.

În virtutea §. 6. a statului internatului, $\frac{1}{4}$ parte din numărul acesta, adică 15 elevi se primesc gratuit, alți 15 cu plată anuală de 125 cor., 15 cu plată de 250 cor., iar restul cu taxă anuală de 450 cor.

La locurile gratuite pot să petiționeze numai acei fii ai împăduriților, cari prin atestatul școlii dovedesc purtarea morală exemplară și progres eminent în studiu, sau și fiii familiilor împădurite cu stare materială mai slabă, dar cu calcul general bun. La locurile cu plată anuală de 125 cor. pot să reflecteze fii d'ei împăduriților, cari au absolvat cu succes 4 clase primare sau vr'o clasă gimnazială, iar la locurile cu taxa de 250 cor. acei fii d'ei împăduriților, cari dovedesc rezultatul cel puțin suficient.

La locurile cu taxă întreagă adică cu plată de 450 cor., pe lângă fiii împăduriților pot să petiționeze și fiii neimpăduriților de ori-care confesiune, aflător pe teritoriul fostului reg. conf. rom. ban. Nr. 13 precum și fiii altor locuitori din patrie. *Alumnilor internatului li se impune cercetarea oarelor de limba română!*

Se observă, că numai elevi înscriși la gimnaziul superior din Caransebeș se primesc în internatul Com. de avere.

Petentii, cari pentru primadată intră în Internatul Comunității de avere, au să acludă rugărilor următoarele documente.:

1. Atestat școlar.
2. Extras de botez.
3. Certificat de vaccinare respective de revaccinare (oltoire).
4. Declarațiune din partea părinților, resp. tutorilor, că vor solvi la timp taxele pentru susținerea și alimentarea în internat, și că își dau consimțământul, că fiii lor să se supună necondiționat ordinii și disciplinei internatului.

5. Reflectanții la locuri gratuite sau cu prețuri scăzute au să acludă atestat de paupertate sau atestat despre starea lor materială și certificat, că aparțin familiilor împădurite.

6. În fine certificat de înscriere eștrădat din partea direcțiunii gimnaziale.

Elevii cari au beneficiat de favorurile internatului au să alătură rugărilor numai documentele de sub 1, 4, 5 și 6.

Rugările instruate cu documentele înșirate (1—6) sunt a se subșterne Comitetului Comunității de avere până la 15 Iulie a. c. Petițiunile mai târziu intrate nu se vor lua în considerațiune.

Se observează spre orientarea celor interesați că părinții sau tutorii alumnilor sunt datori a plăti anticipative ratele lunare.

Cuotele lunare în suma de câte $12\frac{1}{2}$, 25 sau 45 cor., sunt a se plăti la *cassa Comunității de avere* până la 15-lea fiecărei luni.

Nerespectarea termenelor aduce cu sine îndepărtarea din internat și încasarea pe cale judecătorească.

Alumnilor cu plată sau fără plată primesc pentru durata anului școlar *spre folosire* pe lângă alimentare (dejun, prânz, ujină și cină) un pat complet adiuștat, apoi o uniformă de iarnă și alta de vară, două părechi de ghete, 4 rânduri de albituri (rufe), 4 batiste, 4 părechi de obele, 2 cravate, 2 servete, 2 ștergare, 1 tacâm, spălatul, luminatul, încălzitul, băile de lipsă pentru curățenia trupului, în fine la cazuri de boală, îngrijire în infirmeria internatului și medicamentele ce se vor prescrie din partea medicului, precum și prin bărbați cualificați ajutorul posibil în orele de instrucțiune. Se observă că de tălpuitul și reparatul ghetelor, precum și de reparaturile uniformelor etc., au a se îngriji părinții resp. tutorii.

Fiecare internist este îndatorat a aduce cu sine 2 peptene, o perie de haine, perie de dinți, săpun de spălat, două perii și vaxul de lipsă pentru curățirea ghetelor. Pentru lucrurile acestea așanumitele proprietăți, cari formează averea fiecărui elev, se poate da economului internatului o sumă corespuuzătoare, care este apoi îndatorat a efeptui procurarea.

Didactrul școlar și taxele de înscriere cad în sarcina părinților, respective a tutorilor.

Onoratal oficiu comunal este rugat a publica pe cale obicinuită în *comună* concursul de față.

Caransebeș, la 25 Mai 1914.

Pentru Comitetul Comunității de avere
P. Drăgălina, m. p.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința proprietarilor de livezi de pruni că Ministerul de Agricultură a construit două uzine de stuvare a prunelor; una la pepiniera Istrița jud. Buzău și a doua la pepiniera Goleștii-Badi jud. Muscel.

În aceste uzine prunele cari au fost uscate în diferitele cuptoare particulare, sunt supuse acțiunii aerului cald și a vaporilor pentru ca să li se înmoaie pelița și pentruca să se sterilizeze în vederea conservării cât de îndelungate.

În același timp, grație vaporilor încălzii și aerului cald, au loc în carnea prunelor diferite combinațiuni cari fac ca ele să capete un aspect mai plăcut și le dau și un gust mai căutat de consumători.

În acest scop doritorii sunt rugați a comunica din vreme șefilor pepinierelor respective, cantitățile de prune pe cari vor să le trateze astfel.

Pentru regiunea Buzăului și împrejurimi, șefului pepinierii Istrița, gara Vintileanca.

Pentru regiunea Muscelului și împrejurimi, șefului pepinierii Goleștii-Badi. — Gara Călinești.

Prin aceasta, Ministerul aduce la cunoștință publică că a aprobat în vederea încurajării industrializării prunelor, ca pepinierele Istrița și Goleștii-Badi să poată prepara cu aparatele și personalul lor în mod gratuit și prunele uscate ale proprietarilor de livezi cari ar dori aceasta.

În acest scop doritorii sunt rugați a comunica din vreme prin câte o carte poștală șefilor pepinierelor respective, cantitățile de prune pe cari vor să le trateze astfel.

Direcția Agriculturii.

„ECONOMUL”

inst. de credit și econ. societ. pe acții în Cluj

A V I Z.

„Economul” în Cluj primește deplina
spre fructificare cu

5, 5 $\frac{1}{2}$ și 6%

după mărimea sumei și termenul de abțiere.
Pentru depunerile instituțiilor filantropice și culturale oferă etalon excepțional de ridicat.

Darea de interese o plătește institutul.

DIRECȚIUNEA.

Candidat de avocat

află aplicare din 1 sau 15 Iunie
în cancelaria advocațională cu sediul judecătoreșc. — A se adresa la administrație.

(A 2150)

Dr. HOFFMANN JENŐ

institut de phisikoterapias

BUDAPEST, Váci-körut 51.

TELEFON: 53-87.

Băi Röntgen, electricitate, de apă etc., masaj d'Arsonvalisatio, sistem suedez și vibratio. Vindecare de nervi, stomac și intestine, vindecare cu electricitate pentru slăbire, aesthetică. Boale femeiești, dureri de cap, insomnie. (E 2065)

Bătăturile,

scortocenia pielii, erorilor de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți

„CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., franco
1 coroață 40 fl., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „COROANĂ” în Győr.

PRIMA ȘI CEA MAI VECHĂ
DE CLAVIRE ESTE A LUI

FRANZ ȘI ALBERT RENNER

TIMIȘOARA-JOSEFIN
strada HUNYADI nr-ul 12.

MARE ASORTIMENT DE

PIANE, PIANINE ȘI

: CALITATEA CEA MAI BUNĂ.

Prețuri ieftine.

Prețuri ieftine.

Rétay și Benedek

BUDAPEST IV., Váci-utca 59.

Aranjamente pentru biserici, odăjdii, prapori și steaguri :: Altare, amvoane, mormântul Domnului și aranjamente complete pentru biserici.

Firma se recomandă mai cu seamă pentru renovarea, vopsirea și aurirea altarelor și pictarea bisericilor, cari lucrări le execută cu meseriași specialiști în această artă. Dintre lucrările executate, cari au aflat cea mai deplină recunoștință sunt: Aranjamentul complet al bisericii noi din Segedin-Bokos, al bisericii minorităților din Arad, pictarea și aranjarea mănăstirilor din Marlasasvár și Marlaradna, a bisericii din Beregș și altarul principal, comandat de comisiunea pentru monumente de artă din Szepes-sütörtökhely. :: Cu planuri și prelininare de apăsăm la dispoziție gratuit :: Trimitem expert pe speșele noastre. H. 1124

Dulapuri de gheață

patentate sistem HENNEFELD,

Budapesta, Gr. Zichy Jenő-u. 5. lângă Váci-körut.

He 1931

Dulapurile de până acum sunt cu slăvină și sunt obduse cu tinichea de ținc, se ruginesc, oxidează, se murdăresc, totdeauna sunt expuse să fie reparate, câtă vreme la dulapurile de gheață a lui HENNEFELD acest lucru e exclus, deoarece acestea sunt învăluite cu *placă artificială de piatră*. Sub rezervoriul de gheață se află REZERVORIUL DE APĂ p. apa ce provine din topirea gheții, *gheața rămâne uscată*, ceea ce dă o economisire de gheață de 60%.

APARATE P. MĂSURAREA BEREI. Prețurent gratis. FUND. IN 1885.

Frisch Károly

Mezővár-Józsefváros, Hunyadi-ut 64.

Atelier de împletituri de sârmă și de site.

Atelier de îngădări de poieni, parcuri și cruci ornamentale, împletituri pentru site pentru țep și pietriș, apărătoare de schintel pentru locomobile cu abur, etc.

Magazin de site, sârme fine, contrapulte, pentru economie și pentru casă, — cu prețuri foarte ieftine.

(Fi 2104)

În interesul fiecăruia

că înainte de a-și cumpăra țesătură de sârmă, țesătură pentru garduri site și matrațe de sârmă de oțel, să ceară prospect dela singurul preparator de lucrări de sârmă

Fischer Testvérek

fabrică de țesătură de sârmă și țesătură pentru garduri

Arad, József-főherceg nr. 8.

(vis-a-vis de biserica evang.). Vă veți convinge că aici veți putea cumpăra cele mai bune și mai ieftine țesături de sârmă. Fabrica: str. Kossuth nr. 45.

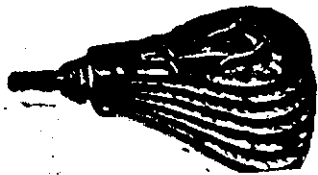
(Fi 1866—25)

PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE.

Juristics Márton

BUDAPESTA, Rózsa-u. 51 — 53.

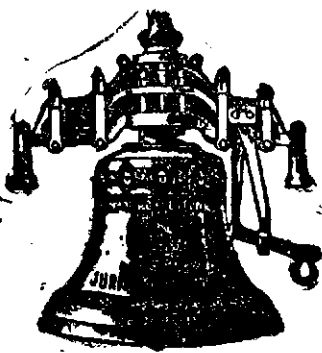
Execută orice lucrare în această branșă: expediază clopote excelente cu tonuri curate și pline, retoarnă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane învârtitoare din fer vărsat sistem Pozdech, eventual pe coroană învârtitoare din fer lăcuit. Schimbă limbi învechite etc. Execută statui drepte și orizontale din fer de clopote. cu prețuri moderate. — Cu prospecte servese cu plăcere.

Mai departe execut tot felul de aranjamente complete pentru ateliere de lăcătușerie și fâurărie.

TELEFON 77—51.

motor de clopote și fabricant de șalari pentru clopote (Ju 1489)

EGYI JÁNOS, lăcătuș

măstru lăcătuș. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

Telefon: 67.

AIUD--NAGYENYED, Strada Tövisi-utca (Casa proprie).

Oferă totfelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare de sfecle și secică, despoetoare de porumb, râșnițe de orz, mașini excelente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi totfelul de lucrări în această branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea și perfectă lucrare a mașinilor cumpărate dela mine dau cea mai mare garanță. (He 1527) Prețurent gratis.

Balsamul farmacistului A. THIERRY

Allein echter Balsam von der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn

e veritabil numal dacă are marca de scutire călugăria. Are efect excelent la boalele organelor de respirație, tuse, îmbăloșare, răgușală, catar de gât, boale de plămâni, lipsă de apetit, mistuire neregulată, boale holerice, influență, cărcei în stomac, etc. etc.

12 sticle mici, sau 6 sticle mari, sau 1 sticlă mare pentru călătorie 6 cor. 60 fl.

Alifia Centifolia a farmacistului

A. THIERRY

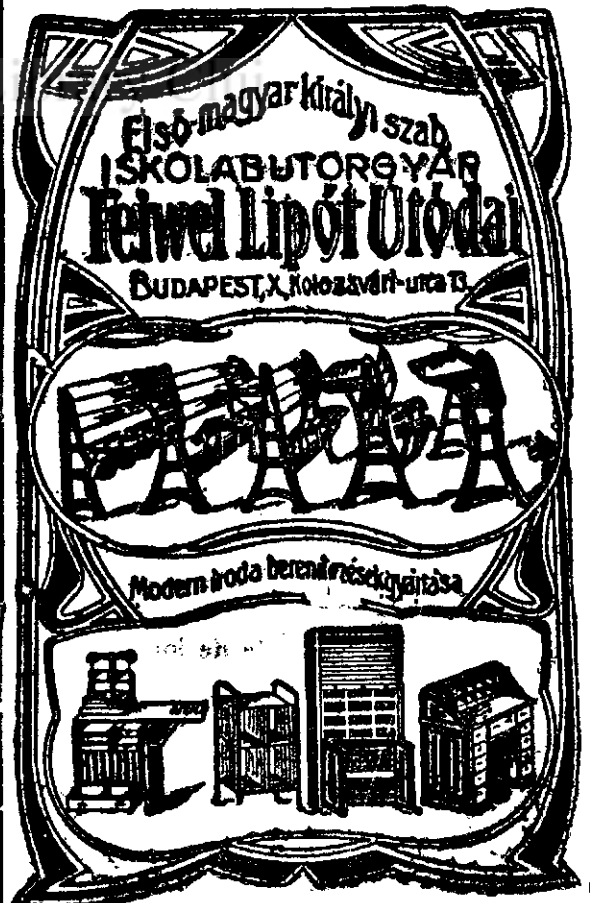
are efect excelent contra oricăror răni învechite din cancer, inflamații, aprinderi, carbunculi, pentru îndepărtarea obiectelor străine, face de prisos operațiunile dureroase, împiedică inveninarea sângelui. 2 tegle 3 cor. 60 fl. trimițându-se banii înainte sau cu ramburs. — De vânzare în Budapesta la farmacia TÖRÖK I. precum și în cele mai de seamă farmacii din țară.

In cantități mari în drogheriile: Thal-mayer és Seitz, urmașii lui Koch-meister, Radanovits Testv. Unde nu se găsește să se ceară direct dela proprietarul: Ke 2030

A. THIERRY, farmacie la „Ingerul păzitor” Pregrada (lângă Rohitsch).

La comenzi mai mari se acordă rabat considerabil!

Prima fabrică de bănci de școală brev. reg. ung.

Liferează

cele mai moderne și mai bune bănci de școală

brevetate sistem „Felwel”, „Zahn” și „Rettig”, mobilă pentru școli aparate de gimnastică, mobilă modernă pentru biserici, bănci pentru biserici și mobilă pentru grădinițe de copii.

Fe 1288

Prețurent gratis.

Fabricarea aranjamentelor de birouri moderne.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODĂ

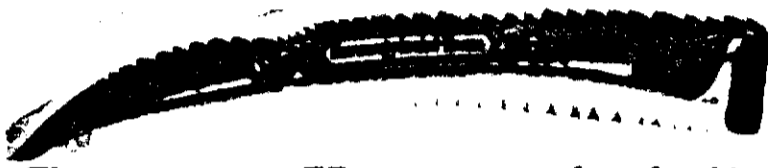
GEORGE RUMMEL

SIBIU, Honterusgasse n. 3

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stămatele cele mai noi și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8-10 zile. — La damele din provincie lasă probe în 6 oare de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 964)

Convingerea și siguranța cea mai bună. La comanda mare mă prezint oriunde pe speșele proprii.

Să ne credeti că este în interesul D-tră dacă comandați coasa „Koronagyémánt”.

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și mol nu se găsesc între ele.

Pentru trăinicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10

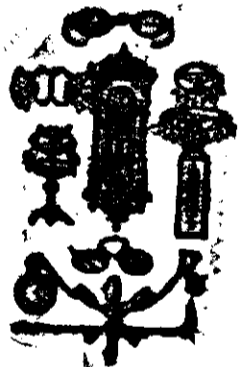
Prețul: 1 buc. 1'80 1'90 2'— 2.20 2'40 2'50 2'60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comandele se pot face prin rambursarea banilor înainte sau pe lângă rambursarea în

Lengyel Testvérek, magazin de coase „Koronagyémánt”.

La 520

Kaposvár, Fő-utca 22 R.

FRANZ SEEMANN

ceasornicar, prăvălie de orologio

Sibiu-Nagyszében, str. Turnului (Saggasse) 30.

Oferă on. public din localitate și provincie prăvălia sa de

ceasuri și bijuterii,

Pentru ceasurile cumpărate și reparate la mine ofer garanție. (De 1568)

unde pentru cele mai ieftine prețuri se pot procura ceasuri de buzunar, de părete și sculitoare precum și totfelul de bijuterii și inele de logodnă.

Reparaturile se execută cu specialitate.

Dufek Kálmán,

atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică

Cluj (Kolozsvár), str. Hegedüs Sándor nr. 5.

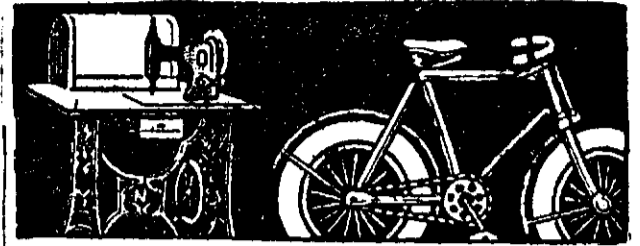
Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc în bucate gata sau desfăcute deolaltă, pe lângă o executare conștiințioasă și recunoscută de solidă. Am introdus: desinfecția și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. — Comandele cu poșta conștiințioasă și punctual. — Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.

Du 1345

Intreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui
LEITNER, Cluj, (Kolozsvár).

Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utca 8.

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 100% rabat.

Singurele băi (scalde) și ape minerale românești în Ungaria.

Băile dela Sângeorgiu-român (Óláh-szentgyörgy, Beszterce-Nászod megye) cu apele minerale „HEBE”.

La poalele munților nordici ai Transilvaniei în o vale romantică cu climă subalpină, se află comuna curat românească Sângeorgiu-român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă minerală, care în comerț poartă numele de „HEBE”.

Apa „HEBE”, pentru cantitatea mare de carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic ce conține, ocupă loc de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa. Se întrebuițează ca cură de beut cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la constipație cronică, la hiperemie de ficat, la disolvarea pietrelor de vezică, bilare și de rinichi, la emoroide, la hemoragie și catare de mîtră.

Ca băe (scaldă) influențează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonice, parametritice etc. precum și deosebit de bine de piele.

Băile se deschid la 15 Maiu st. n.

O mulțime de odăi corăspunzător mobilat stau la dispoziția publicului cu prețul de 2-5 cor la zi, în hotel și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie și după sezonul mare, dela 25 August până la 30 Septembrie, atât la băi cât și la odăi se dă o reducere de 30%.

Bucătărie foarte bună și ieftină.

Onoratului public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă, piano și tenis, Parc și alei (promenadă) pe terenul băilor. Locuri de excursiune în înalții munși din vecinătate. Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de clasa I. K. 1'20

„ „ „ „ „ II. 1 cor.

Calea ferată are stațiunea în loc, unde în orice timp stau trăsurile comode la dispoziția onor. public.

Prospecte trimite franco.

(So 2110)

Direcțiunea băilor.

Băile și apele minerale sunt laute în întreprindere de soc. pe acții curat românească „HEBE”.
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHAIL.

INSTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din Deva și provincie, că am deschis un

salon de croitorie p. bărbați

conform cerințelor celor mai moderne. Dat fiind faptul, că am terminat cursul de specialitate a industriei croitoriei la tehnologia din Budapesta, sunt în plăcută situație să pot executa cele mai gingașe și mai elegante haine, pardesiuri etc.

Legăturile pe cari le am cu cele mai de seamă fabrici din patrie și străinătate, îmi dau posibilitatea să pot executa haine elegante de primăvală dela 50 cor. în sus. (Ko 1959)

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu distincă stimă:

Kolozsvári Árpád, croitor p. bărbați, instructor diplomat în croitorie.

mai multe rânduri decorat. ■ Fondat în anul 1884

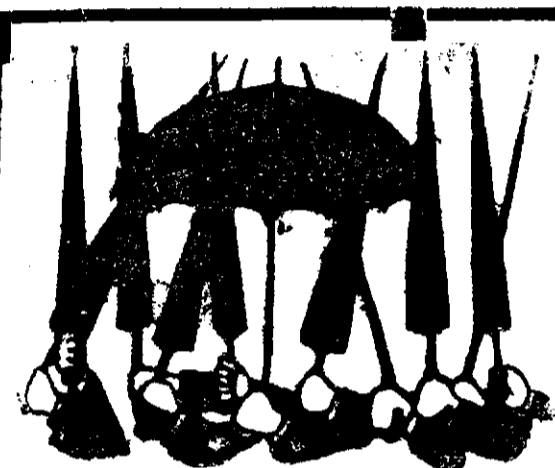

Heckenast János

constructor de altare, sculptor și auritor. Restauratorul diecezei de Szombathely.

Pregătește: iconostase, altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pe lângă prețuri convenabile. Se recomandă la renovarea altarelor vechi. — Planuri și cataloage trimit gratuit precum și primirea muncii o face pe spesele sale proprii. Primește spre aurire tot ce se ține de această branșă No 1402

Prețuri moderate. ■ Condițiuni favorabile de plată.

Unde

se pot cumpăra cele mai bune și mai elegante

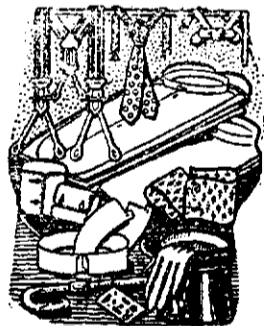
PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile cele mai moderne — **En-tout-cas** și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitate cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună.

Cămeși de modă albe și colorate; **GULERE** și **MANGETE** albe și colorate; **BATISTE** de buzunar; **BRATELE**; **CRAVATE** pentru gulere simple și duble; **CĂMEȘI** din păr de camilă; **CIORAPI** și alți articlii de modă p. bărbați în sortiment bogat și cu prețurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplee și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

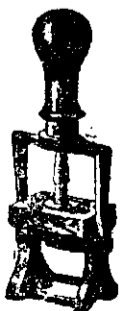
SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit”.

Franz Nöhmeyer, gravor

BRAȘOV (Kronstadt), Michael Weiss-gasse 6.

Execută:

totfelul de gravuri și anume: **gravuri pe instrumente, gravuri în ceasuri, sigile** etc.

Specialități

de **monograme** tăiate pe **casete, albumuri genue** și **bastoane**.

Stampile de cauciuc totfelul de firme de metal și email, se execută cu prețuri moderate. (No 2070)

Dacă suferi în DURERI DE STOMAC!

Fără durere în timpul cel mai scurt și cu siguranță, chiar și cele mai neglijate cazuri, folosește

„LAXA”, (purgativul de fier) a lui Sándor,

care curățește stomacul și intestinele de toate materiile nefolosite care sunt lipite de ele și prin aceasta împiedică incuierile și toate morburile ce ar proveni din aceste, ș. a.: durere de cap, sgâreluri, arsuri, apăsare de stomac, iritare de vomare, greață, răgăleli etc.

0 sticlă costă 50 fil., 6 sticle deodată 250 fil., 12 sticle 5 coroane. Efectul purgativei de fier „LAXA”, va fi permanentă dacă deodată folosim

„Regenolul” (balsam de stomac) a lui Sándor,

„REGENOLUL”, această esență de stomac vindecă orice soi de morburii de stomac și intestine precum și durerea de cap, curgerea (năpădirea) de sânge, curăță sângele și face apetit în gradul superlativ. În cazuri de colică și iritație de vomare în timpul cel mai scurt are efect.

0 sticlă cu îndrumările de lipsă costă 120 fil. Originalul „Laxa” și „Regenolul” se poate afla la preparatorul original:

Sándor Zoltán
farmacist în Erdőszyörgy (Ardeal).

Fiecare sticlă e provăzută cu vigneta „INGEMUL” la ce e de recomandat să fie cu atențiune! (Sa 572)

ATENȚIUNE!

Izvoarele naturale de apă ferbinte 36—37° C. care conțin apă minerală, puțioasă recomandată de medicul experți în contra reumatismului, junghieri, morburii de os, pele și alte morburii. Izvoarele se află de pe timpul Turcilor, dar acuma s'au aranjat din nou foarte luxos și cu toate comoditățile moderne recerute se vor deschide cu 1 Iunie a. c. st. n.

Băile se află în **Alvácza** (Hunyad megye) într'un jur splendid în alvia Crișului alb încunjurat de munții Apuseni în mijlocul pădurilor cu un parc frumos și cu o climă foarte sănătoasă; fiind apărată de vânturi și praf. — Atât pentru bolnavi cât și pentru sănătoși loc de distracție foarte acomodată.

Înainte parcului splendid al băilor se opresc motoare a liniei ferate Arad-Csanád care circulează de 8 ori la zi.

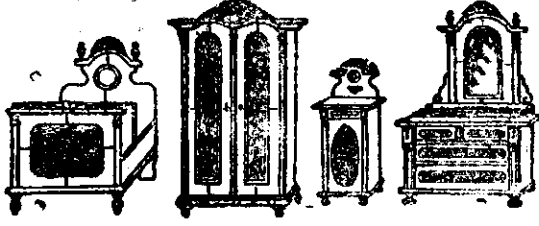
Muzică bună românească, care concertează zilnic. Culină și beuturi bune cu prețuri moderate. — Corespondență în orice limbă. — Abonamente se roagă a se însemna și înainte la direcțiunea băilor din Alvácza (posta în loc). (Di 2133)

Direcțiunea.

H. TH. BONNET,

stabiliment industrial de măsărie de lucrări p. clădiri și de mobile, cu putere motorică

BISTRITA (Besztercze), Felsőkülváros, Fő-ut 25.

Execută în mod inecapțional totfelul de lucrări pentru

clădiri și mobile, și anume:

Lucrări pentru clădiri, portaleuri, mobilier pentru prăvălie, cafenea, școli și pentru biserici, apoi aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare și pentru bucătării, cu prețuri foarte ieftine. (Bo 2083)

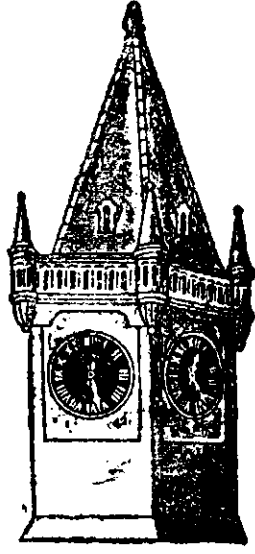
Proiecte și prospecte gratis.

CEASURI PENTRU BISERICI.**SZÁNTHÓ
GYULA**

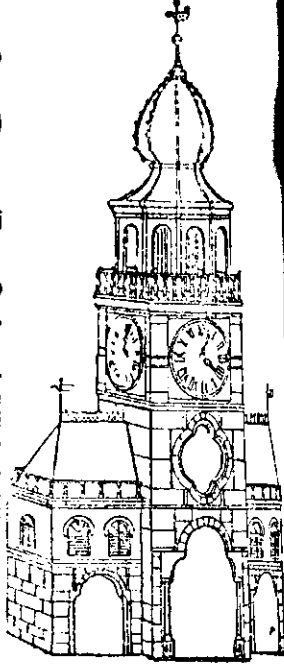
fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,

Damjanich-utca 30 szám.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanția pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

Incze Józsefmagazin de cuptoare **Dés (Dej),** str. Bánffy nrul 31.

Nr. telefonului 100.

Nr. telefonului 100.

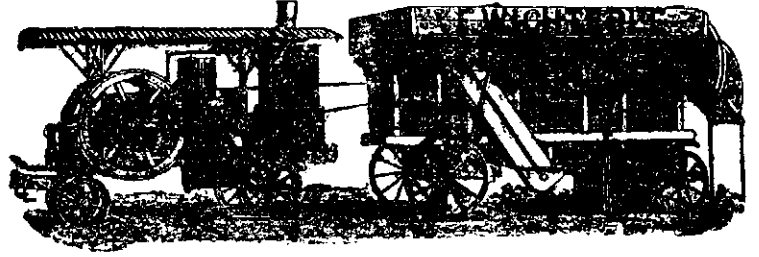
Mare magazin permanent de cuptoare moderne și multicolore, din material excelent, căminuri și vetre de fier, specialități de garnituri de încălzitoare rapide cu economie de 40%. Tot aci mare magazin de plăci pentru pă-

reți și pentru vane. Execută totfelul de lucrări în branșa cupitorăritului și anume: clădirea, repararea și curățirea cuptoarelor vechi atât în loc cât și în provincie, pe lângă prețuri moderate.

I 2082

La dorință servesc cu mostre.

2500 de garnituri cu benzină p. imblătit a liferat fabrica mea în ultimii 10 ani.

Numărul lucrătorilor: în anul 1878: 20. În anul 1913: 1050. Aceste cifre garantează calitatea excelentă a motoarelor noastre cu benzină, ulei brut, motoare absorbitoare de gaz și locomobile cu vapor.

Mașini de secerat și totfelul de mașini agricole și accesorii în favorabile condițiuni de plătire. E 2082

Wichterle F., fabrică de motoare și de mașini.

Filiala în Budapesta: V., Váci körút 43/1.

Se caută agenți!

RADÓ GYULA

prăvălie de pardesiuri pentru dame

ARAD.

Cele mai bune și mai recunoscute croiuri de talii

precum și

cele mai moderne haine de grenadin alb, batist și pânză. Jachete scurte,
Capoate de sport,
Jachetă de mătăsă,
Capoate albe,
Pardesiuri pentru copii,Haine pentru fetițe,
Halate,
Fuste,
Mantale de Lister și
Gumă

în asortiment extraordinar.

Bluze și haine de doliu.

Prețuri fixe!

(Ra 2152)

Telefon: 238.